Ἀριθ. **691** — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΔ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ'. | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι.- Γράφεται Διευθ. Ὁδ. Παρθεναγωγείου 14. | 26 Μαρτίου 1889.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

Ο ΠΑΠΟΥΛΑΚΗΣ

ΣΤ'.

Ἀσάφεια ἐν τῷ δρομολογίῳ τοῦ Παπουλάκη.— Ἐπανάληψις τῆς περιοδείας του.—Τὰ προσκύμματα τοῦ Σατανᾶ.—Ἐνθουσιασμὸς ἐν Σπέτσαις.—Τὸ ὕδωρ καὶ οἱ λίθοι.—Τὰ ἱερὰ δένδρα καὶ ἡ τύχη των.—Αἰτανεῖαι καὶ θαύματα.—Ἡ τρίζουσα χεὶρ.—Μέτρα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.—Ἡ Ἐγκύκλιος αὐτῆς.—Σπερμολογίαι καὶ ταραχαὶ ἐν Σπέτσαις.—Ἡ προκήρυξις τοῦ ἐπάρχου.—Ἁμαρτίαι τέκνων παιδεύουσι γονεῖς.—Ὑποδοχὴ ἱεροκήρυκος ἐν Κρανιδίῳ.—Ἡ ἀναζήτησις τοῦ σταυροῦ.—Ἡ θρησκεία καὶ αἱ ἐκλογαί.—Ὁ σωματώδης ἐπίσκοπος καὶ αἱ ἀσεβήσασαι χεῖρες.

Εἰς τὸ δρομολόγιον τοῦ Παπουλάκη, ὅπερ παρηκολουθήσαμεν ἄχρι τοῦδε μετὰ πάσης ἀκριβείας, μεσολαβεῖ περίοδος σκοτεινή, περιλαμβάνουσα τοὺς δύο τελευταίους μῆνας τοῦ ἔτους 1851 καὶ τοὺς τρεῖς πρώτους τοῦ ἐπομένου ἔτους. Ποῦ μετέβη καὶ τί ἔπραξεν ὁ κῆρυξ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο δὲν μᾶς εἶνε ἐπακριβῶς γνωστόν. Τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα παραδόξως οὐδὲν περὶ αὐτοῦ μνημονεύουσιν· ἄλλως τε ἡ περὶ τοῦ Χριστοφόρου καὶ τῶν συνεταίρων αὐτοῦ ἀλληλογραφία τῶν ἀρχῶν ἤρχισε νὰ καθίσταται γοργὴ καὶ ἀδιάλειπτος μόνον ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου καὶ πέραν, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐν Λακωνίᾳ ἐμφανίσεώς του, ὅτε τὰ πράγματα ἤρξαντο ν' ἀποκτῶσι προφανῆ στασιαστικὸν χαρακτῆρα. Ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ ἐφημερίδες περὶ ἄλλα τυρβαζόμεναι οὐδεμιᾶς ἠξίουν προσοχῆς τὸ σκανδαλῶδες κήρυγμα τοῦ μοναχοῦ καὶ σπανιώτατα περὶ αὐτοῦ ποιοῦνται βραχύτατον λόγον. Μόνον ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Μαρτίου ὁ ἀντιπολιτευόμενος ἰδίως τύπος ἀρχίζει νὰ ἐκφράσῃ ἀνησυχίας περὶ τῆς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐξεγέρσεως καὶ ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ «ὀχλαγωγοῦ Χριστοφόρου.»

Τοῦτο μόνον εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ Παπουλάκης ἠπείθησεν εἰς τὴν διαταγὴν τῆς Συνόδου, νὰ παρουσιασθῇ δηλαδὴ ἐνώπιόν της καὶ νὰ δώσῃ λόγον περὶ τοῦ ἑαυτοῦ κηρύγματος. Γνωστὸν ἐπίσης εἶνε ἐξ ἄλλων πληροφοριῶν ὅτι κατὰ τὸ πεντάμηνον διάστημα τὸ μεσολαβοῦν ἀπὸ τῆς ἐκ Μεσσηνίας εὐσχήμου ἀπελάσεώς του μέχρι τῆς εἰς Λακωνίαν μεταβάσεώς του καὶ τῆς αὐτόθι καταφώρου πλέον στασιαστικῆς ἐνεργείας του, ἀφοῦ πρότερον ἀπεσύρθη καὶ διέμεινε πράγματι ἐπ' ὀλίγον χρόνον εἰς τὸ ἡσυχαστήριόν του, ἐπανέλαβε τὴν περιοδείαν του καὶ μεταβὰς παρέμεινεν ἐπί τινα χρόνον κηρύσσων εἰς τὴν ἐπαρχίαν Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος, διελθὼν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Κορινθίας καὶ Ἀργολίδος. Ἐν ἀνέκδοτον μάλιστα ὅπερ ἤκουσα, ἀναγόμενον εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκ Ναυπλίου διαβάσεώς του μαρτυρεῖ ὅτι ὁ ἀπαίδευτος μοναχὸς ἐκέκτητο ἀγχίνοιαν καὶ ἑτοιμότητα. Ἐνῷ ἐκήρυσσεν εἰς τὸ παρὰ τὴν πόλιν προάστειον Πρόνοιαν καὶ πλῆθος πολὺ εἶχε συρρεύσει ἀκροώμενον αὐτοῦ, ῥῆξις συνέβη μεταξὺ δύο ἐκ τῶν ἀκροατῶν καὶ μάχαιραι ἐξήστραψαν καὶ θόρυβος καὶ φυγὴ ἐπηκολούθησεν. Ὁ μοναχὸς ὅμως ἀτάραχος: «Ἰδού, ἀνεφώνησεν, ἰδοὺ ὁ Διάβολος ὅστις ἔρχεται νὰ θέσῃ προσκόμματα εἰς τὸ ἔργον μου!» Καὶ οἱ λόγοι οὗτοι ἴσχυσαν νὰ ἐπαναφέρωσι τὴν τάξιν.

Ἐν τῇ νήσῳ τῶν Σπετσῶν ὁ Χριστόφορος εὗρεν ἐνθέρμους καὶ εἰλικρινεῖς θιασώτας, τὸ δὲ κήρυγμα του ἐκαρποφόρησεν αὐτόθι ὅσον ἴσως οὐδαμοῦ. Οἱ τραχεῖς ἐκεῖνοι ναυτικοὶ οἱ ἐκ τῆς ἱστιοφόρου ναυτιλίας ἀνέκαθεν ἀποζῶντες μετ' εὐνοήτου εὐαρεσκείας ἤκουον τὸν μοναχὸν κακίζοντα τὴν πρόοδον καὶ ἀναθεματίζοντα τὰς «καρότσας τοῦ Διαβόλου.» Ἄλλως τε οἱ κάτοικοι ὅλων τῶν ναυτικῶν τόπων, ὡς μετερχόμενοι ἐπάγγελμα ἐπικίνδυνον καὶ συχνάκις ἀναγκαζόμενοι νὰ ἐπικαλῶνται τὴν θείαν ἀντίληψιν, εἶνε λίαν θεοσεβεῖς, αὐστηρῶς προσηλωμένοι εἰς τὰ θρησκευτικὰ παραγγέλματα καὶ τοὺς τύπους τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας. Ὥστε εἰς τοιοῦτον ἀκροατήριον εὕρισκον ἠχὼ οἱ λόγοι τοῦ μοναχοῦ καὶ αἱ εἰσηγήσεις του περὶ τῶν διενεργουμένων δῆθεν κατὰ τῆς θρησκείας ἐπιβουλῶν. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ εἰς τὴν ἁγιότητα τοῦ Παπουλάκη πίστις οὐ μόνον ἐπεξετάθη καὶ αὐτόθι ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ κατακόρυφον ἔφθασεν. Τὸ ῥάσον τοῦ κήρυκος ἀνηλεῶς κατεκερματίζετο ὑπὸ τοῦ ὄχλου

καὶ τὰ τεμάχια αὐτοῦ εὐσεβῶς διανεμόμενα ἐθαυματούργουν εἰς τὴν ζύμωσιν τοῦ ἄρτου, εἰς τὴν ἀλιείαν καὶ εἰς τὴν θεραπείαν πάσης νόσου καὶ πάσης μαλακίας. Μάλιστα οἱ κάτοικοι τῶν Σπετσῶν ὑπερηκόντισαν ὅλους τοὺς ἄλλους θιασώτας τοῦ Παπουλάκη ὡς πρὸς τὴν ἀπεριόριστον εἰς αὐτὸν πίστιν, διότι μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὸ ράσον καὶ εἰς τὰς τρίχας τοῦ γενείου του ἐπίστευον ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ λίθοι, ἐφ' ὧν ὁ κῆρυξ ἐπάτησε παρὰ τὴν παραλίαν ὅπως ἐπιβιβασθῇ εἰς τὴν λέμβον τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς του, ἐκέκτηντο θαυματουργοὺς ἰδιότητας καὶ δὴ τοῦ νὰ ἐπιταχύνωσι καὶ αὐτοὶ τὴν ζύμωσιν τοῦ ἄρτου. Θαῦμα σατανικὸν διότι τοὺς λίθους εἰς ἄρτον προέτεινε νὰ μεταβάλῃ ὁ Σατανᾶς πειράζων τὸν ἐπὶ τοῦ ὄρους νηστεύοντα Ἰησοῦν. Οἱ ἅγαν εὐσεβεῖς διετείνοντο ὅτι ἔβλεπον καθ' ὕπνους τὸν Χριστόφορον παραγγέλλοντα αὐτοῖς νὰ ποιήσωσι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο· εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἐπιφανεὶς αὐτῷ ὁ ἅγιος μοναχὸς τὸν διέταξε ν' ἀνορύξῃ φρέαρ εἰς τὸ τέως ἄνυδρον ἀνατολικομεσημβρινὸν μέρος τῆς νήσου. Ἐπειδὴ δὲ συνέπεσε τῷ ὄντι παραδόξως ν' ἀνευρεθῇ ἀναβλύζον ὕδωρ πόσιμον κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο διελαλήθη μετὰ βοῆς τὸ θαῦμα καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ φρέατος ἐθεωρεῖτο ὡς ἁγίασμα παρὰ τῶν πιστῶν.

Ὁ αὐτὸς ἐνθουσιασμὸς ἀνεπτύχθη ὑπὲρ τοῦ Παπουλάκη καὶ εἰς τὴν ἀντικρὺ στερεὰν τῆς Ἑρμιονίδος, ὅπου ἐκήρυξεν. Ὁ ἀλβανόφωνος πληθυσμὸς τοῦ Κρανιδίου καὶ διὰ δημοτικῶν διστίχων ηὔχετο νὰ πάθῃ τύφλωσιν καὶ παράλυσιν καὶ παντοῖα ἄλλα χειρότερα κακὰ πᾶς ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν «Παποῦ.» Αὐτόθι ὁ Χριστόφορος ἐχρησιμοποίησε καὶ νέον εἶδος ἄμβωνος διὰ τὰς ἐν ὑπαίθρῳ ὁμιλίας του, ἐν ἀπορίᾳ δὲ ἐξώστου ἢ ἐξέδρας ἀνήρχετο ἢ ἀνεβιβάζετο εἰς δένδρον τι καὶ ἐκεῖθεν ἐλάλει πρὸς τοὺς ἀκροατάς. Πρὸς τὰ δένδρα καὶ ὕστερον μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ κήρυκος οἱ Κρανιδιῶται ἔτρεφον μέγαν σεβασμὸν καὶ ἐπιμελῶς περιεποιοῦντο αὐτὰ καὶ τὰ ἐφωταγώγουν μάλιστα κατὰ πᾶσαν νύκτα. Βραδύτερον ὅμως — φεῦ! τῆς μεταβολῆς τῶν ἀνθρωπίνων—ἀφοῦ ὁ Παπουλάκης συνελήφθη καὶ ἐπῆλθεν ὕφεσις ἢ καὶ ἀντίδρασις εἰς τὴν ἐξαψιν, οἱ μεταμεληθέντες ἢ θέλοντες πιθανῶς νὰ ἐξευμενίσωσι τὴν ἐξουσίαν διὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἀπείθειαν ἐπυρπόλησαν πανηγυρικῶς τινα τῶν ἀθώων τούτων δένδρων! Συνείθιζον ἐπίσης ἐν Κρανιδίῳ ν' ἀνεγείρωσι μικρὸν βωμὸν ἐκ λίθων πηγνύντες ἐπ' αὐτοῦ σταυρὸν εἰς τὰ μέρη ὅπου ἐκήρυξεν ὁ Χριστόφορος, πρὸς ἀνάμνησιν. Τοιούτους σταυροὺς συνείθιζεν ὁ λαὸς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος νὰ ἱδρύῃ πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεως καὶ τῆς διδαχῆς ἀνδρῶν μεμαρτυρημένης ὁσιότητος· οὕτως ὑπάρχουσί τινες ἐν Ἑπτανήσῳ εὐλαβῶς εἰσέτι διατηρούμενοι ἀναμιμνήσκοντες τὸ κήρυγμα τοῦ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐπισκεψαμένου τὰς νήσους νέου ἀποστόλου ἁγίου Κοσμᾶ.

Ἡ ἀφοσίωσις καὶ ὁ ζῆλος ὑπὲρ τοῦ Παπουλάκη τῶν κατοίκων τῆς εἰρημένης ἐπαρχίας εἶχε καὶ τοῦτο τὸ ἰδιάζον, ὅτι διετηρήθη ἀμείωτος καὶ ἐξεδηλώθη μάλιστα σφοδρὸς καὶ ἀπειλητικὸς καὶ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Παπουλάκη. Ἤδη ὁ μοναχὸς εἶχεν ἀπέλθει εἰς Λακωνίαν καὶ τὸ φλογερόν του κήρυγμα ἀντήχει ἐκεῖ ἐξεγεῖρον τὰ πλήθη, ὅτε ἐν Ὕδρᾳ, ἐν Σπέτσαις, ἐν Κρανιδίῳ ἀπροκαλύπτως ἐξεδηλοῦντο αἱ συμπάθειαι ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀφοῦ δὲ ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ προβῇ εἰς σύντονα μέτρα πρὸς καταστολὴν τῶν ἐν Λακωνίᾳ ταραχῶν καὶ στρατεύματα ἐπέμφθησαν εἰς Μάνην πρὸς σύλληψιν τοῦ ταραξίου, ὁ ἐν Σπέτσαις καὶ Κρανιδίῳ ἐρεθισμὸς τῶν ὀπαδῶν τοῦ Παπουλάκη ἔλαβεν ἐπιφόβους διαστάσεις. Λιτανεῖαι διενηργοῦντο ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ παῖδες μετὰ γυναικῶν ἐξερχόμενοι τὴν νύκτα λαμπαδηφοροῦντες περιήρχοντο τὰς ὁδοὺς κράζοντες τὸ «Κύριε ἐλέησον!» Οἱ ἱερεῖς ἔπαυσαν μνημονεύοντες τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως κατὰ τὴν μεγάλην εἴσοδον μνημονεύοντες ἀπεναντίας τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοφόρου «ὡς ὀρθοτομοῦντος τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.» Τὰ σημεῖα τῆς θείας ὀργῆς κατὰ τῶν δυσσεβῶν καταδιωκτῶν τοῦ ἁγίου ἀνδρὸς ἦσαν φανερά. Ἐν Ὕδρᾳ καὶ ἐν Σπέτσαις ἐσείοντο αὐτομάτως αἱ κανδῆλαι τῶν ναῶν καὶ ἐδάκρυον εἰκόνες· πλεῖστα δὲ ἄλλα τοιαῦτα θαύματα διεσάλπιζε καθ' ἡμέραν ἡ δεισιδαίμων φήμη. Οἱ νοήμονες ἀναγνῶσται μειδιῶσι βεβαίως ἀναγινώσκοντες ταῦτα, ἀλλὰ δὲν πρέπει ν' ἀπορῶσι διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τότε παχυὴν εὐπιστίαν. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν, ἔνθα ἡ κοινωνία δικαίῳ τῷ λόγῳ ἐθεωρεῖτο ὡς μᾶλλον ἀνεπτυγμένη παραπλήσια συνέβαινον. Διηγοῦνται αἱ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς, ὅτι ἀκριβῶς κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας γραῖά τις «δορυφόρος ἱερέως» ὡς τὴν ἀποκαλοῦσι, κατοικοῦσα ἀκριβῶς ὄπισθεν τοῦ ἱεροῦ βήματος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν ταπεινῷ οἰκίσκῳ κατεῖχε χεῖρα θαυματουργὸν ἐντὸς κιβωτίου, ἥτις διέκρινεν ἐκ τῶν προσερχομένων τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀπὸ τῶν δικαίων δι' ἰδιαιτέρου τινὸς τριγμοῦ, πολλοὶ δὲ ἦσαν οἱ συρρέοντες μετὰ δώρων καὶ ἀφιερωμάτων ἵνα μάθωσιν ἐκ τοῦ τριγμοῦ κατὰ πόσον ἦτο ἐνδεχομένη ἡ ψυχικὴ αὐτῶν σωτηρία. Ἡ χεὶρ αὕτη ἀνῆκεν εἰς τὸν υἱόν της, ὃν ἔτεκεν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἄλλοτε διατελοῦσα καὶ ὅστις ἐφονεύθη πολεμῶν κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν· ἀρκετὰ δὲ φαίνεται ὅτι ἐσύναξεν ἡ χεὶρ αὕτη, καίπερ νεκρὰ καὶ ἀπεξηραμένη, ἕως ὅτου ἡ ἐπέμβασις τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς ἔθηκε τέρμα εἰς τὸ ἐπικερδὲς ἐμπόριον.

Ἀφορμὴν εἰς τὸν παροξυσμὸν παρέσχον τὰ μέτρα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἡ κυβέρνησις μὴ περιορισθεῖσα εἰς τὴν ἀποστολὴν στρατιωτικῆς δυνάμεως εἰς Λακωνίαν πρὸς καταστολὴν τῆς ἐξεγέρσεως, ἠθέλησε νὰ μεταχειρισθῇ καὶ μέσα πνευματικὰ ὅπως καταπραύνῃ τὰ πνεύματα καὶ καταπολεμήσῃ τὴν πλάνην. Διὸ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος πρῶτον μὲν τὸν παρακούσαντα τὴν διαταγήν της μοναχὸν Χριστόφορον διὰ πράξεως αὐτῆς περιώρισεν εἰς τὴν ἐν τῇ νήσῳ Θήρᾳ μονὴν τοῦ Προφήτου Ἠλίου. Κατόπιν ἀπεφάσισε νὰ πέμψῃ εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας ἔνθα ἐπεκράτει ἐρεθισμὸς ἕνεκα τοῦ κηρύγματος τοῦ Παπουλάκη ἱεροκήρυκας ὅπως διὰ καταλλήλων διδαχῶν νουθετήσωσι καὶ ἐπαναγάγωσι τ' ἀποσκιρτήσαντα πρόβατα εἰς τὴν ποίμνην. Ἐξελέχθησαν δὲ διὰ τὴν ἀποστολὴν ταύτην κληρικοὶ ὄντως διαπρεπεῖς, πεπαιδευμένοι καὶ εὐφραδεῖς, οἷος ἦτο πρὸ πάντων ὁ εἰς Λακωνίαν ἀποσταλεὶς Καλλίνικος ὁ Καστόρχης, ὁ μετέπειτα εἰς ἀρχιεπίσκοπον προχειρισθεὶς καὶ ὁ Νεόφυτος Κωνσταντινίδης, ὁ ἀποσταλεὶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Σπετσῶν καὶ Ἑρμιονίδος. Πρὸς τούτοις ἡ Σύνοδος ἐξέδοτο περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Μαΐου ἐγκύκλιον ἀποτεινομένην κυρίως πρὸς τὸν ἐν Λακωνίᾳ ἱερὸν κλῆρον καὶ τὸν λαόν, ἀλλὰ πεμφθεῖσαν ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν παραγγελίαν ὅπως ἀναγνωσθῇ ἐπ' ἐκκλησίας καὶ δημοσιευθῇ. Τῆς ἐγκυκλίου ταύτης παραθέτω ὧδε περικοπάς τινας διότι καὶ ἐξ αὐτῶν ἐμφαίνεται ὅτι ἀντιδυναστικὸς ἀπεδίδετο σκοπὸς εἰς τὸ ἐν Λακωνίᾳ κίνημα.

«Πρὸς τὸν κατὰ τὴν Λακωνίαν ἱερὸν κλῆρον καὶ πάντα τὸν εὐσεβῆ καὶ περιούσιον αὐτῆς Λαόν.

«Περιῆλθεν εἰς τὴν ἀκοὴν τῆς Συνόδου ὅτι ὁ ἐκ Καλαβρύτων μοναχὸς Χριστόφορος ἀναδειχθεὶς κῆρυξ καὶ ἀπόστολος αὐτοχειροτόνητος, περιέρχεται ἀπὸ τόπου εἰς τόπον κηρύσσων δῆθεν τὸν θεῖον λόγον καὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦτο λήρους ἀσέμνους καὶ σκανδαλώδεις ἐξερευγόμενος, διαστρέφει δι' αὐτῶν τὴν γνησίαν τοῦ θείου Εὐαγγελίου διδασκαλίαν, καθιστῶν αὐτὴν νῦν μὲν γελοίαν, νῦν δὲ ὡς πολεμίαν εἰς τὰς καθεστώσας ἡμῶν καὶ δι' αὐτοῦ παρασύρων τοὺς ἁπλουστέρους εἰς πολλὰ ἄτοπα καὶ ἐμπνέων εἰς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἰδέας τῷ ὄντι ἀντιχριστιανικὰς καὶ ἀντιθέους.

«Ὁ μοναχὸς Χριστόφορος προσκληθεὶς ὑπὸ τῆς Συνόδου τῆς ἐπιτετραμμένης τὴν μέριμναν καὶ ἐπισκοπὴν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου μηνὸς εὐμενῶς πάνυ ἵνα δώσῃ λόγον περὶ τῆς διδασκαλίας του, ἠπείθησε καὶ οὐ κατεδέξατο ἐλθεῖν, ἀλλὰ τὸ γῆρας καὶ τὸν χειμῶνα προφασιζόμενος ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἡσυχαστήριον αὐτοῦ, ἔπειτα δ' αἴφνης ἀναφαίνεται πάλιν ὑπὸ μηδενὸς σταλεὶς, καὶ περιέρχεται συνταράσσων τὸν ὀρθόδοξον λαὸν καὶ σπερμολογῶν ὅ,τι οὐ μόνον οὐκ εἰσι σύμφωνα τῷ Εὐαγγελίῳ, ἀλλὰ καὶ ἀπ' εὐθείας ἀντίκεινται αὐτῷ, αν ἀληθῆ τυγχανουσιν ὅσα διαθρυλλοῦνται ὡς ὑπ' αὐτοῦ διδασκόμενα.

«Τούτων περιελθόντων εἰς τὴν ἀκοὴν τῆς Συνόδου, προσεκάλεσε καὶ αὖθις αὐτὸν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν σύνοδον πρὸς ἀπολογίαν, ἀλλ' αὐτὸς οὐ μόνον καὶ πάλιν ἠπείθησεν ἀλλὰ καὶ εἰς ἀτόπους φλυαρίας ἐξετραχηλίσθη, ἀπ' ἐναντίας τῆς ρητῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ, ἥτις παραγγέλλει πᾶσι τοῖς πιστοῖς καὶ εὐσεβέσι χριστιανοῖς ἵνα τιμῶσι τὰς Ἀρχὰς, σέβωνται τοὺς κειμένους νόμους καὶ ὑποτάσσωνται αὐτοῖς ἀγογγύστως.... Ὁ Χριστόφορος διὰ τῆς αὐθαιρέτου ταύτης διδασκαλίας του κακίζων καὶ ἀρχὰς καὶ νόμους καὶ καθεστῶτα ἐνώπιον τοῦ λαοῦ παρασύρει τοὺς ἁπλουστέρους εἰς παρεκτροπὰς ἀξιοποίνους, εἰς αὐθάδειαν ἀξιόποινον, καθ' ἣν ἀντὶ νὰ ὑπακούωσιν ὡς χριστιανοὶ κατὰ τὴν θείαν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τοὺς παρὰ τῆς νομίμου ἀρχῆς τεθειμένους νόμους, αὐθαδῶς τολμῶσιν αὐτοὶ νὰ ἐπιβάλλωσι τὴν ἀνόητον καὶ ἄδικον καὶ βλαβερὰν αὐτῶν θέλησιν εἰς τὰς ἀρχὰς, διεγείροντες καθ' ἑαυτῶν τὴν δικαίαν ὀργὴν τῆς νομίμου ἀρχῆς, ὡς τοῦτο ἔγεινε καὶ εἰς τὴν παρὰ τινων ἐξ ὑμῶν συνταχθεῖσαν ἀναφορὰν καὶ ἀνόμως διευθυνθεῖσαν εἰς τὸν Σεβαστὸν ἡμῶν Βασιλέα, μὴ εἰδότων οὔτε τί λέγουσιν οὔτε τί ζητοῦσιν....

«Ὥστε ἡ διδασκαλία αὐτοῦ τοιαύτη οὖσα, οὐ μόνον ἀντίκειται εἰς τὴν γνησίαν τοῦ Θείου Εὐαγγελίου διδασκαλίαν, καὶ διὰ τοῦτό ἐστι παράνομος καὶ ἄκυρος καὶ οὐδεμίαν πνευματικὴν ὠφέλειαν δύναται νὰ φέρῃ, ἀλλὰ καὶ σωματικῶν ποινῶν καὶ προσκαίρων δεινῶν εἰς τοὺς ἀκροωμένους αὐτὴν κινδυνεύει νὰ γίνῃ πρόξενος.

«Ταῦτα ἀναλογιζομένη ἡ Σύνοδος, κηδομένη καὶ ὑμῶν ὡς πνευματικῶν ἐν Χριστῷ αὐτῆς τέκνων, θέλουσα νὰ προλάβῃ τὰ ἐκ τοιαύτης ἀνόμου διαγωγῆς λυπηρὰ ἀποτελέσματα καὶ πρὸς τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν καὶ πρὸς τὴν βιωτικὴν εὐδαιμονίαν ὑμῶν, αὐτῷ μὲν ἀπηγόρευσεν ὅλως ἵνα μὴ διδάξῃ τοῦ λοιποῦ, μέχρις ὅτου ἐμφανισθεὶς εἰς τὴν Σύνοδον κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν Σεπτῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ μεγάλου διδασκάλου τῶν Ἐθνῶν Ἀποστόλου Παύλου δώσῃ λόγον τῆς διδασκαλίας του καὶ ἀποσταλῇ οὕτω νομίμως παρὰ τῆς προσηκούσης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, αν εὑρεθῇ ἱκανὸς εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην διακονίαν τοῦ κη-

ρύγματος. Ἄλλως δὲ πράττων, δικαίως θεωρεῖται ὡς ἀντάρτης τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἀδόκιμος καὶ ἀπόβλητος. Ὑμᾶς δὲ πάντας τοὺς εὐλογημένους χριστιανούς, ἱερεῖς καὶ λαϊκούς, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, μικρούς τε καὶ μεγάλους, πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας νουθετεῖ πατρικῶς καὶ συμβουλεύει καὶ προτρέπει ἵνα ἐνθυμούμενοι τὴν παραγγελίαν τοῦ μακαρίου Παύλου: «Εἴ τις ὑμῖν εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω· καὶ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' ὃ ἡ Ἐκκλησία, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, ἀνάθεμα ἔστω»· τὴν φοβερὰν ταύτην ἀρὰν τοῦ θείου Ἀποστόλου τρέμοντες, ἀπέχητε τοῦ λοιποῦ τῆς ἀκροάσεως ἐκείνου, ὅστις ἀνόμως ἐτόλμησε νὰ διδάξῃ, παρακούων τῆς Ἐκκλησίας...

Ὡς χριστιανοὶ λοιπόν, ὡς τέκνα γνήσια τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ὡς ἀγαθοὶ πολῖται καὶ φίλοι τῆς πατρίδος ἡμῶν, πείθεσθε μετὰ ταπεινώσεως εἰς τὰς καθεστώσας ἀρχάς, τιμᾶτε διὰ τῆς ἐννόμου διαγωγῆς ὑμῶν τὸν τρισέβαστον καὶ γαληνότατον ἡμῶν Βασιλέα, ὃν κατέστησεν ἡ πατρικὴ τοῦ Θεοῦ πρόνοια, ὡς στύλον ἀρρωγῆ βαστάζοντα ἀκλόνητον τὸ ἀγλαὸν οἰκοδόμημα τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας τῆς Πατρίδος ἡμῶν, σέβεσθε τοὺς κειμένους νόμους μὴ παρασυρόμενοι ἀπὸ τοὺς λόγους πονηρῶν καὶ κακοβούλων ἀνθρώπων εἰς ἀπείθειαν καὶ παρεκτροπάς, αἵτινες φέρουσι ζημίαν μὲν εἰς ὅλην τὴν Πατρίδα, ὄλεθρον δὲ ψυχικὸν καὶ σωματικὸν εἰς τοὺς αὐτουργοὺς τούτων. Ἀλλ' εἰρηνεύοντες ἐν ἀλλήλοις καὶ ὁμονοοῦντες πρὸς τὴν διατήρησιν τῆς κοινῆς εὐταξίας τε καὶ ἀσφαλείας προσελκύητε τὴν εὐμένειαν τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν Βασιλέως καὶ τῆς αὐτοῦ Κυβερνήσεως καὶ τὸν ἔπαινον παρὰ πάντων. Ταῦτά εἰσιν ὅσια καὶ δίκαια καὶ θεοφιλῆ. Τοῦτο εἶνε ἀληθὲς συμφέρον καὶ τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑμῶν αὐτῶν.

Ταῦτα τοίνυν γινώσκοντες οὕτω ποιεῖτε ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Μαΐου 1852·

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου — Νεοφυτος
Ὁ Καλαβρύτων — Βαρθολομαιος
Ὁ Αἰγίνης — Σαμουηλ
(Ι. Σ.) — Ὁ Γραμματεὺς
Ἀρχιμανδρίτης Μιχαηλ Αποστολιδης

Ἡ τόσον ἥμερος αὐτὴ παραίνεσις τῆς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς καὶ ἡ ἄριξις τοῦ ἱεροκήρυκος παρώργισε τοὺς ἄγαν φανατικούς, οἵτινες διέδοσαν ὅτι ἡ Σύνοδος διὰ τῆς ἐγκυκλίου της ἀπηγόρευε τὸ βάπτισμα πρὸ τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας, τὴν χρῆσιν τοῦ ἁγίου μύρου καὶ διέτασσε τὴν κατάργησιν τῶν νηστειῶν καὶ τὴν καθαίρεσιν τῶν ἁγίων εἰκόνων. Τὰς μωρὰς ταύτας σπερμολογίας πιστεύσας ὁ ὄχλος ἐξηρεθίσθη σφόδρα, καὶ αἱ λιτανεῖαι καὶ αἱ ἀραὶ κατὰ τῶν καταδιωκόντων τὸν Παπουλάκην ἐξηκολούθησαν ἀπειλητικώτεραι. Σημειωτέον ὅμως ὅτι καὶ οἱ ἱερεῖς ἐξήπτον ἔτι μᾶλλον τὰ πνεύματα διαδίδοντες ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Συνόδου ἐργάζονται ὅπως καταστρέψωσι τὸ ὀρθόδοξον δόγμα, ὅτι ἡ ἐγκύκλιος τῆς Συνόδου ἀφορίζει τοὺς ἀκολουθοῦντας τὰς θρησκευτικὰς νουθεσίας τοῦ Παπουλάκη καὶ ἀπαγορεύει τὸ βάπτισμα καὶ ὅτι ἂν δὲν σπεύσωσι ν' ἀντιτάξωσι τὴν βίαν εἰς τὰ ἀντιχριστιανικὰ ταῦτα μέτρα, ἡ θρησκεία καταστρέφεται. Τοῦτο τοὐλάχιστον διαβεβαιοῖ ὁ διευθύνων τὸ Ἐπαρχεῖον Σπετσῶν Γραμματεὺς διὰ τῆς ἀπὸ 23 Μαΐου 1852 πρὸς τὸν Νομάρχην Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας ἀναφορᾶς του. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐτελοῦντο παρακλήσεις εἰς τὸν ἐν Σπέτσαις ναὸν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἃς ἡ ἀρχὴ μετὰ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἐπιτρόπου ἀπηγόρευσαν διότι ἐξ αὐτῶν προήρχοντο αἱ ὑπὲρ τοῦ Παπουλάκη διαδηλώσεις. Οἱ ἱερεῖς τότε διέδοσαν εἰς τὸ πλῆθος ὅτι παρημποδίζοντο ἀπὸ τὰς ἱεροπραξίας των καὶ τὴν ἑσπέραν τῆς 22 Μαΐου τρισχίλιοι πολῖται, ἐν οἷς καὶ πλεῖσται γυναῖκες, συσσωματωθέντες, ἀφοῦ ἐλιθοβόλησαν τὴν οἰκίαν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἐπιτρόπου καὶ σημαντικῶς ἔβλαψαν αὐτήν, ἐπολιόρκησαν τὸ Ἐπαρχεῖον μετὰ στασιαστικῶν κραυγῶν, ζητοῦντες τὴν σφραγῖδα τοῦ Ἐπάρχου (!) καὶ τὰ περὶ τοῦ Χριστοφόρου πραγματευόμενα ἔγγραφα, καθὼς καὶ τὸ πρωτότυπον τῆς ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὅπως πανηγυρικῶς πυρπολήσωσιν αὐτό. Μετὰ πολλὰς παραινέσεις ἐπείσθησαν τέλος ν' ἀπέλθωσιν, ἀφοῦ ὅμως ἔλαβον τὴν ἄδειαν νὰ τελέσωσιν ἀγρυπνίαν εἰς τὸν ναόν. Τὸ ἐπαρχεῖον ἐζήτησε συνδρομὴν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς διατήρησιν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ προέτεινε τὴν σύστασιν πολιτοφυλακῆς ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν ἐν τῇ νήσῳ διαθεσίμων ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ καὶ τὴν ἐν τῷ λιμένι διαρκῆ στάθμευσιν πολεμικοῦ πλοίου. Αἱ ἀταξίαι αὗται ἐπανελήφθησαν καὶ ὕστερον μεθ' ὅλας τὰς γενομένας ἀνακρίσεις καὶ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἀρχῆς καὶ ὁ ἐν Σπέτσαις ἐρεθισμὸς ἐβράδυνε πολὺ νὰ κατευνασθῇ βαθμηδὸν καὶ νὰ ἐκλίπῃ. Διεδίδετο μάλιστα κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ὅτι καὶ ῥωσσικὴν σημαίαν ἐσκόπουν ν' ἀνυψώσωσιν οἱ ταραξίαι, ἀλλ' ἡ διάδοσις αὕτη εὐτυχῶς δὲν ἐπηλήθευσεν. Ὁ ἔπαρχος Σπετσῶν ἐξέδοτο τότε καὶ προκήρυξιν παραινετικὴν πρὸς τοὺς κατοίκους, διαψεύδων καὶ τὰς γελοίας σπερμολογίας περὶ τῶν ἱεροσύλων θῆθεν σκοπῶν τῆς Κυβερνήσεως. Ἐκ τοῦ περιέργου τούτου ἐγγράφου ἐκδοθέντος τὴν 12 Ἰουνίου καὶ ὑπογεγραμμένου παρὰ τοῦ τότε ἐπ-

ἄρχου Γ. Μπουρζουκίδου ἀποσπῶ τὰς ἑξῆς ἀξιοσημειώτους περικοπάς.

«... Κάτοικοι τῶν Σπετσῶν.

«... Τὰ ὀχλαγωγικὰ συμβάντα τῆς 22—23 τοῦ ἐκπνεύσαντος, τὰ ὁποῖα ἀπονενοημένοι τινές, ὑπὸ τὰς ἐντυπώσεις τῆς στασιαστικῆς διδασκαλίας τοῦ προκειμένου ἀγύρτου ἐτόλμησαν, προσέτριψαν τὴν μεγαλειτέραν κηλῖδα εἰς τὴν ἔνδοξον νῆσόν σας, καίτοι παρὰ τῶν νοημόνων καὶ τῶν οἰκοκυραίων αὐτῆς ἀποκρουσθέντα, καίτοι ἀπὸ παράφορον θρησκομανίαν καὶ ἀξιοκατάκριτον φανατισμὸν ὑπαγορευθέντα· ἡ ἀσυγχώρητος δὲ ἐπιμονή τινων ἀφοῦ τοῦ ἀγύρτου τούτου ἐγνώσθη πλέον ὁ ἀληθὴς χαρακτήρ του νὰ ἐμμένωσιν εἰς τὴν πλάνην, νὰ θεωρῶσιν ἕνα αὐτόχρημα ἀγύρτην, ἕνα ἀπροκάλυπτον στασιαστὴν καὶ ὑβριστὴν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς Κυβερνήσεως ὡς ἅγιον καὶ θεῖον ἄνδρα καὶ ὡς δυναμένων τοῦ ῥάσου του καὶ τῶν λίθων ἐφ' ὧν ἐπάτησε νὰ ἐπενέγκωσι θαύματα, ἐνῷ εἶνε προφανὴς ἀσέβεια ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις τὸν ἀπεκήρυξε, καὶ ἔγκλημα ἀπέναντι τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία τὸν καταδιώκει, ἐξευτελίζει ἔτι μᾶλλον τὴν ἠθικὴν ὑπόληψιν καὶ ἀξίαν τῆς ἡρωϊκῆς πατρίδος σας εἰς τὰ ὄμματα τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καὶ προκαλεῖ τὴν αὐστηρότητα τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ἀπὸ πατρικὸν αἴσθημα ἐδείχθη μακρόθυμος μέχρι τοῦδε. Ἂς παύσῃ λοιπὸν ἡ ἀσεβὴς περὶ τῆς ἁγιωσύνης καὶ τῶν θαυμάτων τοῦ ἀγύρτου τούτου πλάνη καὶ δόξα, ἀφοῦ τὴν φύσιν τῶν γελοίων τούτων θαυμάτων τὰ πράγματα κατέψευσαν· ἂς παύσῃ πᾶσα ἐξαιρετικὴ εὐλάβεια εἰς τὰ ληρήματα τῆς διδασκαλίας του, ἥτις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπάδει εἰς τὰς ἁγνὰς καὶ θείας ἀρχὰς τοῦ ἱεροῦ μας Εὐαγγελίου καὶ ἐπὶ πᾶσι πᾶσα ὑπὲρ αὐτοῦ εὐχὴ ἢ σεβασμοῦ διαδήλωσις· ἂς παύσῃ ἡ παρατηρηθεῖσα κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας μεγάλη κίνησις τοῦ νὰ μεταβαίνῃ τὸ πλῆθος εἰς τὴν παραλίαν, ἀφ' ἧς οὗτος ἀναχωρῶν ἐντεῦθεν ἐμβαρκαρίσθη, διὰ νὰ λαμβάνῃ λίθους ὡς θαυματουργοὺς θῆθεν καὶ νὰ προσφέρῃ θυμιάματα· ἂς ἐξαλειφθῇ ἡ δεισιδαιμονία, ἥτις τοσούτους δυστυχῶς ἐπηρέασε καὶ τοσαύτην καθ' ἡμέραν συγκέντρωσιν ἐκεῖ προκαλεῖ, ὅτι τὸ ἀνορυχθὲν ῥρέαρ εἰς τὴν ἀνατολικομεσημβρινὴν παραλίαν τῆς νήσου εἶνε θεῖόν τι ἐνὶ λόγῳ ἁγίασμα, διότι ὁ ἀνορύξας αὐτὸ διὰ νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν εὐπιστίαν τῶν ἁπλουστέρων ψευδῶς διέδωκεν ὅτι ὡδηγήθη πρὸς τοῦτο παρὰ τοῦ ἀγύρτου Χριστοφόρου καθ' ὕπνον.»

Ἕως ἐδῶ ὁ ἔπαρχος ἐν τῇ περιέργῳ ταύτῃ προκηρύξει του δι' ὅρους ἀρκούντως ἰδιοτρόπου, ἠναγκάσθη ν' ἀναλάβῃ καθήκοντα ἱεροκήρυκος προσπαθῶν νὰ καταπολεμήσῃ διὰ τῆς λογικῆς τοὺς περὶ τῶν θαυμάτων τοῦ Χριστοφόρου λήρους. Εἰς τὴν ἑπομένην περίοδον ὁ ἔπαρχος ἀποκρούει τὰς περὶ τῶν ἐπιβούλων θῆθεν σκοπῶν τῆς Κυβερνήσεως διαδόσεις:

«Κάτοικοι τῶν Σπετσῶν

«Ἡ Σ. Κυβέρνησις τῆς Α.Μ. τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν βασιλέως περὶ πολλοῦ ποιουμένη τὴν λαμπρότητα τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τὴν κραταίωσιν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως, συνέταξεν ἤδη καὶ ὑπέβαλεν εἰς τὰ νομοθετικὰ σώματα τὰ πρὸς διοργάνωσιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν μας πραγμάτων κατὰ τοὺς θείους κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις καὶ τὴν περὶ τούτου γενικὴν εὐχὴν ἀπαιτούμενα νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα μάλιστα ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία ὁμοθυμαδὸν παρεδέχθη, ὥστε ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ταῦτα ἐμβαίνουν κατὰ τὴν κοινὴν εὐχὴν καὶ ἐπιθυμίαν εἰς ἐνέργειαν. Οὐδεμία λοιπὸν κατὰ τῆς θρησκείας ἐπιβουλὴ ὑφίσταται ἤδη, οὐδεὶς κίνδυνος ἀπειλεῖ αὐτὴν ὡς ἡ κακοβουλία διαδίδει, διότι τὴν ἱερὰν ἡμῶν θρησκείαν προστατεύει ὁ τρισέβαστος ἡμῶν βασιλεὺς καὶ ἡ Κυβέρνησίς Του καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἡ συνείδησις ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Ἂς παύσωσι λοιπὸν νὰ ἐπηρεάζωνται ἀπὸ τοιούτους παραλόγους φόβους ὅσοι ἐπίστευον τὴν κακόβουλον ταύτην ἰδέαν. Ἡ θρησκεία καταστρέφεται ἂν ἀντὶ τῆς νομίμου ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, τῆς Ἱερᾶς τουτέστι Συνόδου τῆς ὀρθοτομούσης τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ὁποίας τὰς παραινέσεις καὶ νουθεσίας ὀφείλομεν ἐπίσης νὰ εὐλαβώμεθα, ἀναγνωρίσωμεν ἄλλην εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ λαοπλάνου Χριστοφόρου.»

Ἰδοὺ καὶ τὸ διατακτικὸν οὕτως εἰπεῖν μέρος τῆς προκηρύξεως:

«Οἱ γονεῖς τῶν παιδαρίων, τὰ ὁποῖα περιφερόμενα εἰς τὴν πόλιν ἐκφέρουσι τὰς γνωστὰς ἐκείνας ἀπονενοημένας κραυγὰς προσκαλοῦνται νὰ τὰ ἀποτρέψωσι νὰ μὴ ἐπαναλάβωσι πλέον αὐτάς, διότι ἂν μὲν ταῦτα εἶνε ἀνώτερα τῶν 10 ἐτῶν, θέλουν συλλαμβάνεσθαι παρὰ τῆς περιπολούσης χωροφυλακῆς καὶ πολιτοφυλακῆς καὶ παραπέμπεσθαι εἰς τὸν ἁρμόδιον Εἰσαγγελέα· ἂν δὲ ὦσι κατώτερα τῆς ἡλικίας ταύτης, θέλουν σημειοῦσθαι οἱ γονεῖς αὐτῶν καὶ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτῶν αἱ μητέρες διὰ νὰ προκαλῆται κατ' αὐτῶν ἡ δέουσα καταδίωξις. (!!).

«Ἐπὶ τέλους προσκαλοῦμεν τοὺς λαμβάνοντας εἰδήσεις ἢ τοὺς ἐρχομένους ἀπὸ ἄλλα μέρη ἐνταῦθα νὰ μὴ διαδίδωσι πράγματα ἐνδιαφέροντα τὰ συμφέροντα τῆς δημοσίου ἡσυχίας καὶ τάξεως, καὶ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν ὁποίων δὲν εἶνε ἀκριβῶς πεπεισμένοι, χωρὶς προηγουμένως νὰ προσέρχωνται εἰς τὸ Ἐπαρχεῖον καὶ συγκρίνωνται αἱ εἰδήσεις των μὲ τὰς ἐπισήμους, διότι ἄλλως θέλουν χαρακτηρίζεσθαι ὡς σπερμολόγοι καὶ προκαλοῦνται κατ' αὐτῶν αἱ νόμιμοι τιμωρίαι.»

..... «Ἡ παροῦσα θέλει ἀναγνωσθῆ ἐπ' ἐκκλησίας καὶ δημοσιευθῆ εἰς ὅλα τὰ δημοσιώτερα τῆς νήσου μέρη ἐπιμελείᾳ τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς.»

Ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Ἐπάρχου τοῦτο μόνον εἶχε τὸ κακὸν ὅτι ἀντεστρατεύετο πρὸς ἓν ἀξίωμα τῆς Γραφῆς. Ἀντὶ νὰ τιμωρῶνται τὰ τέκνα διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν γονέων, ἀπεναντίας ἐπεβάρυνον τοὺς γονεῖς αἱ ἁμαρτίαι τῶν τέκνων καὶ μάλιστα τῶν μὴ ὑπερβάντων τὸ δέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας των.

Ἐν Κρανιδίῳ ἐπίσης πολλὰ συνέβησαν ἄτοπα καὶ σοβαρὰ ὀχλαγωγικὰ κινήματα μετὰ τὴν αὐτόθι ἰδίως ἄφιξιν τοῦ ἱεροκήρυκος Νεοφύτου. Ἡ παρουσία τοῦ κληρικοῦ τούτου ἐθεωρήθη ὡς ἐπικύρωσις τῶν περὶ θρησκείας κωμικῶν διαδόσεων καὶ ὡς ἀσφαλὲς γνώρισμα τῆς ἐπικειμένης πραγματοποιήσεως τῶν ἱεροσύλων σκοπῶν τῆς Κυβερνήσεως. Διὸ ὁ ὄχλος σφόδρα ὠργίσθη καὶ προέβη εἰς ἐχθρικωτάτας κατ' αὐτοῦ διαδηλώσεις, λιθοβολήσας καὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ διέμενεν. Ὅτε δὲ ὁ ἱεροκῆρυξ ἠναγκάθη ν' ἀπέλθῃ ἄπρακτος, τὸ πλῆθος προέπεμψεν αὐτὸν καὶ μέχρι τῆς παραλίας μετ' ὀνειδιστικῶν κραυγῶν καὶ ἀπρεπῶν χειρονομιῶν. Ὁ φανατισμὸς οὗτος τῶν Κρανιδιωτῶν εἶχε παροξυσμοὺς κατὰ συχνὰ διαλείμματα. Οἱ θιασῶται τοῦ μοναχοῦ προέβαινον εἰς νυκτερινὰς διαδηλώσεις λαμπαδηφοροῦντες, ὑβρίζοντες καὶ ἀναθεματίζοντες τοὺς καταδιώκοντας τὸν Χριστόφορον καὶ ὅπερ χείριστον, ἐπιτιθέμενοι καὶ κατὰ τῶν ὀργάνων τῆς ἐξουσίας. Τοιοῦτο σοβαρὸν ὀχλαγωγικὸν κίνημα συνέβη ἐν Κρανιδίῳ τὴν νύκτα τῆς 16 πρὸς τὴν 17 Ἰουλίου, ἀφορμὴν δὲ εἰς αὐτὸ παρέσχεν εἰς σταυρός. Τὸ σύμβολον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης ὀλίγον ἔλειψε νὰ γείνῃ παραίτιον αἱματηρᾶς ῥήξεως. Ἐπὶ τῇ διαδόσει ὅτι οἱ ἐν τῇ πόλει σταθμεύοντες ἄνδρες τῆς χωροφυλακῆς ἀπέσπασαν καὶ παρέλαβον ἕνα τῶν σταυρῶν τῶν τοποθετηθέντων εἰς διάφορα μέρη πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ κηρύγματος τοῦ Χριστοφόρου, οἱ μᾶλλον παράφροι Παπουλακισταὶ συσσωματωθέντες προσεπάθησαν νὰ παραβιάσωσι τὸν στρατῶνα τῆς χωροφυλακῆς, χάρις δὲ μόνον εἰς τὴν μετριοπάθειαν τῶν ἐν αὐτῷ ἀνδρῶν καὶ τὴν παρέμβασιν τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν ἀπεσοβήθη ἡ αἱματοχυσία.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν σύλληψιν καὶ τὴν φυλάκισιν τοῦ Παπουλάκη, διεσώζετο ἐν Κρανιδίῳ ἡ πρὸς αὐτὸν ἀροσίωσις· παραδόξως μάλιστα τὸ ὄνομα τοῦ κήρυκος ἀνεμιγνύετο καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ εἰς τοὺς ἐγχωρίους ἐκλογικοὺς ἀγῶνας. Κατ' ἀναφορὰν τῆς Μοιραρχίας Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς Χωροφυλακῆς, ἀνευρέθησαν τὴν 1 τοῦ μηνὸς Αὐγούστου τοιχοκολλημένα ἔντινι καφενείῳ τοῦ Κρανιδίου χαρτία τινὰ ἀναγράφοντα ἀνορθογράφως διὰ κεφαλαίων γραμμάτων τὰ ἑξῆς «Ὅποιος γνωρίζει τὴν πίστιν ας μὴ κοιμᾶται.» Κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Μοιράρχου ταῦτα «ἦσαν λείψανα τοῦ φανατισμοῦ τῶν Παπουλακικῶν, διὰ τοῦ ὁποίου προσπαθοῦσι τὰ κόμματα νὰ ἐπωφεληθοῦν, καθότι κατ' αὐτὰς πρόκειται νὰ ἐνεργηθῶσιν ἐκεῖσε δημοτικαὶ ἐκλογαί.»

Ὁ ἐν Κρανιδίῳ ἐρεθισμὸς οὗτος ἕνεκα τοῦ Παπουλάκη ἔσχεν ἐπίλογον ἀστειοτατον. Εἴδομεν ὁποίας ἔτυχεν ὑποδοχῆς αὐτόθι ὁ ἱεροκῆρυξ Νεόφυτος ὁ Κωνσταντινίδης καὶ πῶς ἀπεπέμφθη ἐχθρικώτατα μυκτηριζόμενος δι' ὀνειδιστικῶν κραυγῶν καὶ *μουντσωμάτων*. Μετ' ὀλίγον χρόνον λυθέντος ἤδη τοῦ ἐπισκοπικοῦ ζητήματος καὶ πληρωθεισῶν τῶν ἀνὰ τὸ κράτος ἱδρυθεισῶν ἐπισκοπικῶν ἑδρῶν ὁ Νεόφυτος ἐξελέγη ἐπίσκοπος Ὕδρας καὶ Τροιζῆνος, ἐκτελῶν δὲ τὴν ἀρχιερατικήν του περιοδείαν, μετέβη καὶ εἰς τὸ Κρανίδιον ὑπαγόμενον εἰς τὴν πνευματικήν του δικαιοδοσίαν καὶ ἱερούργησεν ἐν τῷ αὐτόθι κυριωτέρῳ ναῷ. Ὅτε μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν προέβη ἀπὸ τῆς Ὡραίας Πύλης ἵνα εὐλογήσῃ τὸ ἐκκλησιαζόμενον πλήρωμα, εἶδε μετ' ἐκπλήξεως πάντας τοὺς ἐν τῷ ναῷ χαμαὶ πρηνεῖς πεσόντας καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ παρακαλοῦντας αὐτὸν νὰ πατήσῃ ἐπὶ τῶν χειρῶν των. Ὁ ἐπίσκοπος ἠπόρησε διὰ τὸ παράδοξον τῆς ἀπαιτήσεως, ἐπληροφορήθη ὅμως ὅτι οἱ ταύτην προβάλλοντες ἦσαν οἱ ἄλλοτε *μουντσώσαντες* αὐτόν, προήρχετο δὲ ἡ ἐπιθυμία ἐκ τῆς ἐπικρατούσης προλήψεως ὅτι οἱ οὕτω πως ἀσχημονήσαντες πρὸς ἀρχιερέα ἔστω καὶ βραδύτερον προαχθέντα εἰς τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, ἔμενον μετὰ θάνατον ἄλυτοι καὶ τυμπανιαῖοι, ἐὰν δὲν ἤθελον ὑποβληθῇ εἰς αὐτὸν τὸν ἐξιλασμόν. Εἰς μάτην ὁ ἐπίσκοπος προσεπάθησε ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀγγαρείαν διαβεβαιῶν αὐτοὺς ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε μακρόθυμος, ὅτι τὸ ἁμάρτημα ἦτο ἀσήμαντον, ὅτι αὐτὸς ἤδη τοὺς ἐσυγχώρησεν ἐκ καρδίας. Ἐδέησεν ἐπὶ τέλους νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν ἀπαίτησίν των καὶ περιῆλθε τὸν ναὸν πατῶν ἐπὶ τῶν ἠπλωμένων τῶν πιστῶν χειρῶν. Τὸ χειρότερον δὲ ἦτο ὅτι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱεράρχης ἦτο λίαν σωματώδης καὶ, καθὰ διηγεῖτο εὐφυῶς ὁ ἴδιος, μὲ ὅλην του τὴν προσοχὴν καὶ τὴν καλήν του θέλησιν δὲν ἠδύνατο νὰ πατῇ πολὺ ἐλαφρά. Ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ ἐπίγειος τιμωρία τοῦ ἁμαρτήματος δὲν ὑπῆρξεν ὅλως ἀνώδυνος.

(*Ἕπεται συνέχεια*)

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ.

Ἡ μελαγχολία εἰσήλασεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τῆς ὀκνηρίας.

*

Ἡ ἀπόδειξις πλάνης εἶνε ἀποκάλυψις ἀληθείας.

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ

Βυζαντινὸν ἱστόρημα.

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Πλανηθεὶς δὲ οὕτω ἐπί τινα λεπτὰ ἐν τῷ λαμπρῷ ἐκείνῳ ἄλσει, ἐξῆλθε τῶν παχυσκίων συστάδων, καὶ ἀπέμεινε κατάπληκτος πρὸ τῆς ἀπαραμίλλου μεγαλογραφίας, ἥτις αἴφνης ἐνώπιον αὐτοῦ ἐξετυλίχθη. Τοῦ τρικλίνου εὑρισκομένου ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς κλιτύος, τῆς ὁρώσης πρὸς τὴν Προποντίδα, ὁ παράδεισος κατέληγεν εἰς μαρμάρινον κιγκλίδα, ἥτις ἐδέσποζε θεσπεσίου θεάματος. Ἐκεῖ μετὰ τοὺς ἀποῤῥῶγας βράχους τοὺς κατιόντας μέχρι τῆς θαλάσσης, ἐξετείνετο τὸ γελόεν τῆς Προποντίδος κάτοπτρον, ἐφ' οὗ ἐλαφρὸν ἐπέτα τὸ βλέμμα μέχρι τῶν μεμακρυσμένων τῆς Ἰωνίας ἀκτῶν. Δεξιῶς ἐπεφαίνετο, ἐπὶ τῶν λόφων αὐτῆς ἐρειδομένη, πᾶσα ἡ φιλήδονος πρωτεύουσα, καὶ ἀριστερῶς διεκρίνετο τὸ ἐξαίσιον τοῦ Βοσπόρου πανόραμα. Ἦν δὲ ἰδίως μεγαλοπρεπὴς κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ ἐν λόγῳ μαγευτικὴ σκηνογραφία, καθ' ὅσον ὁ χρυσοῦς τοῦ Φοίβου δίσκος, ἡρέμα ὄπισθεν τῆς Πριγκήπου κατερχόμενος, ἐκάλυπτε τὴν φύσιν πᾶσαν δι' ἀληθοῦς πορφύρας ἱλαροῦ φωτός.

— Τί πλάσις θεσπεσία! ἐφώνησεν ὁ Χαράλδος, καὶ ὅμως ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τήκεται καὶ θνήσκει. Τί καλοῦμεν εὐτυχίαν; Πόθεν οἱ διαπρύσιοι ἡμῶν πόθοι; Χθὲς ἤμην ἥσυχος, καὶ σήμερον φλέγομαι ἅπας δι' ὃν φθαρτὸν ὡς ἐμέ, διότι ἔχει λευκὴν τὴν ἐπιδερμίδα καὶ κανονικὰς τοῦ σώματος τὰς γραμμάς, σήμερον ἐν αὐτοῦ νεῦμα μ' ἐνθουσιᾷ ἢ μὲ καταθραύει, καὶ ἅπαν ἐκλείπει δι' ἐμὲ τὸ λαμπρόν, τὸ αἰώνιον τοῦτο σύμπαν. Ποία τῶν τοιούτων αἰσθημάτων ἡ πηγή; Ποία ἡ ἀληθὴς τοῦ ἀνθρώπου φύσις; Ἐπλάσθη θεὸς ἢ σκώληξ; Πλήν, τί σημαίνει τῶν αἰτίων ἡ ἐξέλεγξις, ἀφοῦ ὑπάρχει τὸ γεγονός; Μαρία, Μαρία, σὲ λατρεύω, καὶ ἀπόλλυμαι διὰ σέ!

Ὅτε, γεγωνυίᾳ τῇ φωνῇ, ἐπρόφερε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ὁ Χαράλδος ἤκουσεν ἐλαφρὸν θόρυβον εἰς τοὺς ἐγγὺς θάμνους, ἀλλ' ἀπέδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν αὔραν· ἰδὼν δὲ πρὸ αὐτοῦ μαρμάρινον θρανίον ἐκάθησε, καὶ μετ' ὀλίγον ἔκρυψε τὸ πρόσωπον ἐντὸς τῶν χειρῶν. Ἐσκέπτετο, ἢ ἔκλαιε; Τίς οἶδε. Κλαίουσι καὶ οἱ ἥρωες; Ἐρωτήσατε τὴν Ὀμφάλην.

Παρῆλθον οὕτως ὀλίγα λεπτά, ὅτε ἠσθάνθη αἴφνης ἐλαφρὸν δάκτυλον τὸν ὦμον αὐτοῦ προσθίγοντα. Ἤγειρεν ἐν ἀπορίᾳ τὴν κεφαλήν, καὶ εἰς τὸ ἀμυδρὸν πλέον λυκόφως διέκρινεν ὁμιχλώδη μορφὴν πρὸ αὐτοῦ ἱσταμένην· ἀλλ' ὀξυδερκεστέραν εἶχε τὴν καρδίαν, καθ' ὅσον ἓν ἀργότερον δευτερόλεπτον, ῥιπτόμενος εἰς τοὺς πόδας τῆς Μαρίας ἀνεφώνει.

— Σύ, ὦ Βασίλισσα, σὺ παρ' ἐμοί, καὶ εἰς τοιαύτην στιγμήν!

— Ἐγέρθητι, ἀντεῖπεν ἐκείνη. Ἤλθον ὅπως ὁμιλήσωμεν σοβαρῶς.

Ἀλλ' ὁ Χαράλδος, ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως, ἔδραξε τὴν μικρὰν αὐτῆς χεῖρα, ἣν ἐκάλυψε παραφόρων ἀσπασμῶν.

—Τότε ἀναχωρῶ, εἶπεν ἐκείνη ὀπισθοχωροῦσα.

— Πρὸς Θεοῦ, ἀνέκραξεν ἱκετευτικῶς ὁ Χαράλδος· διάτασσε καὶ ὑπείκω τυφλῶς, ἀλλὰ μεῖνον.

— Πρὸ καιροῦ ἐπεζήτουν τὴν ἐξήγησιν ταύτην, ἥτις κατέστη ἀπαραίτητος. Σὲ εἶδον μακρυνόμενον καὶ σὲ ἠκολούθησα· τρέμω εἰσέτι ἐπὶ τῇ τόλμῃ μου, ἀλλ' ἐκπληρῶ καθῆκον. Εἰς ἡμᾶς, τὰς κεκλεισμένας εἰς τοὺς χρυσοῦς τούτους κλωβούς, ὀλίγη μένει περὶ τὰ μέσα ἐκλογή. Ἐὰν ἐδίσταζον, ἴσως παρήρχοντο μῆνες ἄνευ καταλλήλου εὐκαιρίας.

— Μὲ κατέστησας ἀφάτως εὐδαίμονα, καὶ ἡ ζωή μου μετεβλήθη εἰς ὕμνον εὐγνωμοσύνης καὶ λατρείας.

— Καὶ ὅμως ἔρχομαι ὅπως εἴπω δυσάρεστα. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς παράδοξος καὶ ἀσυνήθης συνέδεσεν ἡμᾶς οἰκειότης. Ἡ μεμακρυσμένη προέλευσις σου, ἡ ἀφέλεια τῶν τρόπων βεβαίως συνετέλεσαν, ἀλλ' ὑπῆρξα ἔνοχος μὴ προϊδοῦσα τὰς συνεπείας. Ἤδη ἐγκαίρως ἀνακύπτω· μιμήθητί με. Τὰ πάντα διαχωρίζουσιν ἡμᾶς, καὶ πρῶτα ἴσως τὰ ἐπενεγκόντα τὴν προσέγγισιν.

— Προκαλῶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ἀπήντησεν ὁ Χαράλδος παραφόρως.

— Εἰς μάτην! Λησμόνησον τὴν παροδικὴν ταύτην ἐντύπωσιν, τὰς ὀλίγας ἡμέρας, ὧν σὲ παρέσυρε τὸ μεθυστικὸν ἄρωμα. Ὑπάρχουσιν εἰς Βυζάντιον πολλαὶ καλλοναί· ζήτησον ἐκεῖ εὐχερῆ παρηγορίαν.

— Ὀλίγον μὲ γνωρίζεις, ἀπήντησε σοβαρῶς ὁ νέος Ἰάρλος, καὶ διὰ τοῦτο σὲ δικαιῶ. Ἴσως ἐνταῦθα, ὑπὸ τὸν μειδιῶντα τῆς Ἑλλάδος οὐρανόν, καὶ εἰς τοὺς διανθεῖς τούτους παραδείσους, εἰσὶ φυσικὰ τὰ παροδικὰ αἰσθήματα· ἀλλὰ διαφέρουσι τὰ τέκνα τοῦ βορᾶ. Τῆς καρδίας ἡμῶν οἱ πάγοι, ἅμα τακῶσι, μετατρέπονται εἰς ἀκοίμητον πῦρ, καὶ ὁμόσαντες φίλτρον αἰώνιον, τηροῦμεν τὸν ὅρκον μέχρι τοῦ τάφου.

— Καὶ ὅμως καλῶς ἐννοεῖς ὅτι πᾶσα ἐγγυτέρα σχέσις ἀποβαίνει ἀδύνατος.

— Εἶμαι βεβαίως τολμηρός, ἀνυψῶν τὰ ὄμματα μέχρις ἀνεψιᾶς κραταιοῦ Αὐτοκράτορος, ἀλλ' ἀνήκω εἰς γένος καταγόμενον ἐξ αὐτῶν τῶν Ἄζων, τῶν ἡμετέρων θεῶν.

— Λέγεις τοῦτο, καὶ λησμονεῖς ὅτι ἡ διαφορὰ τῆς πίστεως ἀποτελεῖ ἀκριβῶς φραγμὸν ἀνυπέρβλητον. Ἡμεῖς, αἱ γεννηθεῖσαι παρὰ τὸν θρόνον, ἐσμὲν ἀθύρματα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἄνακτος, ἁπλᾶ μέσα πρὸς ἐξυπηρέτησιν ὑψηλῶν συμφερόντων. Οὕτω συνεδέθην πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Ἀρμενίας, καὶ τοιαύτη βεβαίως μὲ ἀναμένει καὶ αὔθις τύχη.

— Πᾶσά σου λέξις μύριοι θάνατοι.

— Σήμερον λήγουσι τὰ ἐπίσημα κλητώρια. Τὸ Ἀνάκτορον τοῦτο, εἰς ὃ εὐχερῶς εἰσήρχεσο, κλεισθήσεται μετ' ὀλίγον, ἐπιφέρον ἀπόλυτον χωρισμόν. Ἡ Αὐτοκράτειρα ἐξέρχεται σπανιώτατα, καὶ τότε ἴσως μακρόθεν μόνον μὲ ἴδῃς, εἰς τὴν ἐκκλησίαν μεταβαίνουσαν. Ἤλθον ἑπομένως ὅπως σοὶ εἴπω τὸ ὕστατον «χαῖρε», ἦλθον διότι, πρὸ τῆς βιαίας ταύτης διασπάσεως, ἦν ἀναγκαία ἡ ἐξαφάνισις ἐνδεχομένης παρεξηγήσεως. Χωριζόμεθα διὰ παντός, ἀλλὰ γνώριζε ὅτι μένει καὶ παρ' ἐμοὶ ἡδεῖα ἡ ἀνάμνησις τῆς βραχείας ἡμῶν γνωριμίας.

Τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ἐπρόφερεν ἡ Μαρία διὰ τρεμούσης φωνῆς καὶ καταφανῶς ὠχριῶσα. Ὁ Χαράλδος ἀπέμεινε σιγῶν καὶ μόλις καταστέλλων τὸν ἐξογκοῦντα τὸ στῆθος αὐτοῦ σάλον· τέλος ὑπέλαβε σχεδὸν ἀγρίως.

— Σὲ ἀγαπῶ παραφόρως, ἀτελευτήτως, καὶ μόνη τοῦ χωρισμοῦ ἡ ἰδέα, περὶ οὗ τοσοῦτον ἡσύχως μοὶ ὁμιλεῖς, μὲ φονεύει. Φαντάσθητι ἀνατέλλουσαν τὴν αὔριον, τὴν δευτέραν, τὴν τρίτην ἡμέραν· φαντάσθητι παρερχομένας οὕτω τὰς ἑβδομάδας, τοὺς μῆνας, ἄνευ μεταβολῆς, ἄνευ ἐλπίδος. Ἀφόρητον ὅλως τὸ τοιοῦτον μαρτύριον.

— Ὁ χρόνος ἐπιφέρει τὴν ἴασιν.

— Οὐδέποτε. Ὡς ἔχουσι τὰ πράγματα, μίαν μόνην γνωρίζω θεραπείαν. Εἰπέ μοι, οὐδὲν ὁρᾷς φάρμακον, οὐδὲν μέσον, ἔστω καὶ δυσχερέστατον;

— Οὐδέν.

— Ἐὰν ἐρριπτόμην εἰς τοὺς πόδας τοῦ Αὐτοκράτορος.

— Εἰς μάτην.

— Τότε ὑγίαινε. Ἀλλ' οἱαδήποτε καὶ ἂν ὑπάρξῃ ἡ τύχη σου, εἰς οἱονδήποτε καὶ ἂν δώσῃς τὴν λευκὴν ταύτην χεῖρα καὶ τὴν καρδίαν σου, ἐνθυμοῦ ἐνίοτε ὅτι ὁ Χαράλδος σὲ ἠγάπησεν.

Εἶπε καὶ ὥρμησε πρὸς τὸ μαρμάρινον περίζωμα. Ἡ πρόθεσις αὐτοῦ ἦν καταφανής. Πέραν τοῦ φράκτου ἐκείνου ὑπῆρχε κρημνῶδες βάραθρον, καταλῆγον εἰς τὴν θάλασσαν, ὑπῆρχεν ἡ λήθη πάσης συμφορᾶς· ἀλλ' ἡ Μαρία, ταχεῖα ὡς ἀστραπή, ἐρρίφθη μεταξὺ τοῦ παράφρονος καὶ τῆς ἀβύσσου. Καὶ τότε; . . . Ὅπως μὴ παρασύρῃ αὐτὴν ἐπὶ τοῦ στήθους, αὐθορμήτως συνηνώθησαν τὰ πρὸ πολλοῦ διψῶντα χείλη εἰς μακρόν, ἀνεκλάλητον ἀσπασμόν, καὶ τὸ σύμπαν ἐξηφανίσθη.

Μία παρῆλθεν ὥρα ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἀντανακλῶσι τὰς ἀκηράτους χαρμονὰς τῆς Ἐδέμ, ὥρα δραπέτις ὡς τὸ παρὸν καὶ ἀτελεύτητος ὡς ἡ αἰωνιότης, μεθ' ἣν ἡ Μαρία, ἀπὸ τοῦ τραχήλου εἰσέτι τοῦ Χαράλδου κρεμαμένη, διήνοιξε τοὺς ὑγροὺς αὐτῆς ὀφθαλμούς, καὶ συνελθοῦσα τέλος ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ πέριξ σκότους, ἀνεπήδησε περίτρομος.

— Χριστὲ καὶ Παναγία, ἀνεφώνησε, τί ἔπραξα; . . . Ποῦ εὑρίσκομαι; . . . Ἡ Αὐτοκράτειρα!..

— Ὦ, μείνωμεν ἐνταῦθα μέχρι τῆς πρωΐας, ἀπήντησεν ὁ Χαράλδος, μείνωμεν διὰ παντός. Ἡδεῖά μου λατρεία, σὲ ἀγαπῶ διαπύρως.

Ἀλλ' ἡ Μαρία ἦν ἤδη ἔξαλλος ἐκ τῆς συγκινήσεως.

— Ἡ Αὐτοκράτειρα, ἐτραύλισεν, ἡ βασιλικὴ συνοδεία, βεβαίως ἀπῆλθον. Ἴσως ἔκλεισεν ὁ παράδεισος, τὸ Ἀνάκτορον. Θεέ μου, θεέ μου! Καὶ ὑπὸ τοῦ φόβου πτερουμένη, ἀπῆλθεν ὡς βέλος.

Ὁ Χαράλδος ἔσπευσε κατόπιν αὐτῆς, ἀλλ' ἐκείνη, πᾶσας τοῦ κήπου τὰς ἀτραποὺς γνωρίζουσα, ἐχώρει ταχύτατα, ἐνῷ μόλις ἠκολούθει ὁ ἡμέτερος ἥρως τὴν ἀσαφῆ μαρμαρυγὴν τῆς λευκῆς αὐτῆς ἐσθῆτος. Ἔφθασαν δὲ οὕτω ἐπὶ τῆς πρασιᾶς, ἐφ' ἧς πρὸ μικροῦ ἔτι ἐτελεῖτο τῶν ὀρφανῶν ἡ ἑστίασις, ἀλλ' ἦν ἤδη ἔρημος, καὶ βεβαίως πρὸ ἱκανοῦ χρόνου, ὡς ἐμαρτύρει ἡ διάλυσις τῶν τραπεζῶν. Δι' ἑνὸς βλέμματος ἀντελήφθη τούτων ἡ Μαρία, καὶ γνωρίζουσα ὅτι ὁ κῆπος ἐκλείετο κατὰ τὴν πρώτην φυλακήν, ὥρμησε πάλιν πρὸς τὴν θύραν, τὴν ἄγουσαν εἰς τ' Ἀνάκτορα. Θείᾳ χάριτι αὕτη διέμενεν εἰσέτι ἀνοικτή, ὡς ἐκ τῆς ἐκτάκτου βεβαίως ὑπηρεσίας, καὶ τότε ἡ Μαρία, στραφεῖσα ταχέως, ἐρρίφθη εἰς τοῦ Χαράλδου τὰς ἀγκάλας, ἔδρεψεν ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ τελευταῖον φλογερὸν ἀσπασμόν, καὶ ἀνελήφθη.

Ὁ νέος Ἰάρλος ἀπέμεινεν ἀκίνητος καὶ ὡσεὶ ἐν ἐκστάσει, ἀλλὰ συνῆλθε κατ' ἀνάγκην, διότι ἐπεφάνη σχεδὸν ἀμέσως τῶν Ἱκανάτων ἡ φρουρὰ μετὰ τοῦ μεγάλου Παπίου, φέροντος τὰς κλεῖδας. Ἐξελθὼν δὲ τότε, καὶ διαβὰς εὐχερῶς, χάρις εἰς τὴν στολὴν αὐτοῦ, πρὸ τῶν διαφόρων φυλάκων, ἀπεμακρύνθη.

ΙΕ'.

Ὅτι οὐδόλως ἐκοιμήθη τὴν νύκτα ἐκείνην ὁ Χαράλδος, καλῶς ἐννοοῦσιν οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται· πλήρεις δ' ἀνεκφράστου ἡδονῆς παρῆλθον πρὸς τούτοις αἱ πρῶται μετ' αὐτὴν ἡμέραι, καθ' ὅσον διετηρεῖτο μεθυστικὸν εἰσέτι τὸ ἄρωμα τῆς προσφάτου εὐτυχίας. Ὁσάκις ἔκλειε τοὺς ὀφθαλμούς, ἔβλεπε πρὸ αὐτοῦ μειδιῶσαν τὴν ἡδεῖαν τῆς Μαρίας μορφήν, ἠσθάνετο τὴν ἡδυπαθῆ ψαῦσιν τῆς μεταξίνης αὐτῆς κόμης, καὶ πυρώδη θωπείαν τῶν ἀμβροσίων αὐτῆς χειλέων· διήρχετο δὲ οὕτω μακρὰς ὥρας ἀναπολῶν καὶ τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τῆς εὐφροσύνου ἐκείνης ἑσπέρας, καὶ πτερόεις ἐπέτα ὁ καιρός. Ἀλλὰ ταχέως διεδέχθη τὴν πρώτην ταύτην ἔκστασιν διακαὴς πόθος νέας τινὸς προσεγγίσεως. Μάτην παρέστη εἰς τὰς βασιλικὰς προελεύσεις, μάτην ἐπλανήθη πολλάκις περὶ τ' Ἀνάκτορα, οὐδέν, ἀπολύτως οὐδέν. Πρὸ αὐτοῦ ἵστατο βωβὸς καὶ ἄσπλαγχνος ὁ καλλιμάρμαρος ἐκεῖνος ὄγκος, ὁ περικλείων τὸ ἥδιστον τοῦ Πλάστου δημιούργημα, ἀλλ' ἀπρόσιτος, ὡς ὁ κοχλίας, ὁ κρύπτων εἰς τοῦ πόντου τὸν βυθὸν τὸν ἀνεκτίμητον μαργαρίτην. Τέλος, τῇ βοηθείᾳ τοῦ Ῥαγνάρου, ὅστις ἐφαίνετο σιωπηλῶς συμπαθῶν, εἰσέδυ μέχρι τοῦ Χρυσοτρικλίνου, ἐπὶ προφάσει ἀνακοινώσεως πρὸς τὸν Κουροπαλάτην, διῆλθε βραδέως τοὺς διαδρόμους, ἀπέκλινεν ὅσον ἠδύνατο πρὸς τὸ Ἀνάκτορον τῆς Δάφνης, ἔνθα διῆγετο ἡ Αὐτοκράτειρα. ἀλλ' οὐδὲ μακρόθεν κἂν εἶδε διερχομένην τὴν ἐλαφρὰν σκιάν, ἧς τὸ ἀποτύπωμα ἔφερεν ἐγκεχαραγμένον εἰς τὰ μυχαίτατα τῆς καρδίας.

Ἐν τούτοις ὁ καιρὸς παρήρχετο, καὶ ἀφόρητος ἀπέβαινεν ἡ βάσανος αὕτη. Φρούδη ὥρα χαρμονῆς ἀνεκφράστου, καὶ εἶτα τὸ ἀπύθμενον χάος. Οἵα φοβερὰ δοκιμασία. Καὶ ἡ Μαρία; Συνεμερίζετο ἀρά γε τὴν ὀδύνην ταύτην; Ὁ Χαράλδος πικρὰ ἐξέφερε κατ' αὐτῆς παραπονα. Βεβαίως κινδυνώδη περιεστοίχιζον αὐτὴν πλήθη Μεγιστάνων καὶ καταδοτῶν, ἀλλ' ἡ ἀποστολὴ μηνύματός τινος ἀπέμενε δυνατή· καὶ ὅμως οὐδέν, οὐδέν. Τίς οἶδεν; Ἴσως ἤδη μετεμελεῖτο, ἴσως ἐτέρπετο ἐπὶ τῇ ἐπελθούσῃ βιαίᾳ λύσει. Ἀγνοοῦσα καὶ ἀποκηρύττουσα τὴν χρυσῆν χίμαιραν, τὴν οὕτω ταχέως διαλυθεῖσαν, ἴσως ἀπεκάλει ἤδη αὐτὸν ξένον καὶ παρείσακτον, ἀλαζόνως περιελισσομένη εἰς τὴν βασιλικὴν αὐτῆς πορφύραν. Γυναῖκες, γυναῖκες! Κίρκαι ἄσπλαγχνοι καὶ προδοτικαί!

Πλήρης τοιούτων πικρῶν λογισμῶν ἐβάδιζε μίαν ἑσπέραν ὁ νέος Ἰάρλος ὑπὸ τὰς στοὰς τοῦ Αὐγουστέως, ὅτε ταχέως παρελθὸν ἐν τῆς Αὐλῆς Κοιτωνάριον, ἔρριψεν αὐτῷ μικρὰν δέσμην ἴων. Ὁ Χαράλδος ἔκπληκτος ἐξήτασεν αὐτὴν καί, ὦ τῆς ἀνεκφράστου χαρᾶς! μέλας βόστρυχος, ὃν ἀμέσως ἐγνώρισε, συνεῖχε, δίκην νήματος, τὸ ἀσπάσιον δῶρον, ἐφ' οὗ προσήλωσε τὰ χείλη, μεθυόμενος ὑπὸ τοῦ ἀρώματος τοῦ ἡδέος ἐκείνου πλοκάμου πολὺ μᾶλλον ἢ τῶν ἀνθέων.

(Ἕπεται συνέχεια). ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ

Ἡ εὐγένεια ὁμοιάζει τὸ ῥέον ὕδωρ, ὅπερ λειαίνει καὶ τοὺς τραχυτάτους χάλικας.

*

Τοὺς ἀνθρώπους δύναταί τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν κρίσεών των.

ΜΕΡΙΚΑ ΦΥΛΛΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΥ ΜΟΥ

Φίλε μου, εἶμαι πρόθυμότατος ν' ἀναγνωρίσω τὴν ἀξίαν σου, ἀρκεῖ νὰ παύσῃς νὰ μοῦ ἦσαι ἐπιφοβος.

*

Ὁ θέλων νὰ μὲ ἀπατήσῃ εὐκόλως καλὰ κάμνει νὰ μὴ κατακρίνῃ τοὺς ἐχθρούς μου ἐμπροστά μου.

*

Ἡ ἀγάπη εἶνε ἀδυναμία — Τὸ μῖσος εἶνε ἰσχύς.

*

Ὅσον ὁ νοῦς αἴρεται ὑψηλότερον, ἐπὶ τοσοῦτον χάνει τὴν ἀντίληψιν καὶ τὴν μνήμην τῶν στοιχειωδῶν καὶ τῶν χρησίμων. Ὑπάρχουν δεινοὶ γραμματικοί, οἵτινες θὰ ἐδυσκολεύοντο ν' ἀπαγγείλουν ἀπροσκόπτως τὸ ἀλφάβητον.

*

Σοῦ τείνω τὴν χεῖρά μου — διότι δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ τὴν ὑψώσω μέχρι τοῦ προσώπου σου ....

*

Εἶνε μωροὶ οἱ ἡττημένοι ὅσοι δὲν ἀναγνωρίζουν καὶ οἱ ἴδιοι ὅτι δικαίως ἡττήθησαν — ὅταν δὲν ἔχουν ἐλπίδα ν' ἀνεγερθοῦν ποτὲ πλέον.

*

Ποῖος δὲν προτιμᾷ ὕβριν ἐξύπνου ἀπὸ ἔπαινον μωροῦ;

*

Ὁ Λαμαρτῖνος ἔλεγε κατὰ τὸ 1840 ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἄγγελος πεσὼν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὅστις τείνει πάντοτε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἔκτοτε δὲν διέρρευσε παρὰ μία πεντηκονταετία σχεδὸν μόνον. Τὴν διαφορὰν ὅμως τῶν δύο ἐποχῶν ἐκτὸς ἄλλων θὰ ἠδύνατο κάλλιστα νὰ χαρακτηρίσῃ καὶ τὸ ὅτι εἰς τὸν νοῦν κανενὸς συγχρόνου ποιητοῦ δὲν θὰ ἦτο φυσικὸν νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἰδέα νὰ μεταχειρισθῇ τοιαύτην τινὰ μεταφοράν, μετὰ τὰς ἐπανειλημμένας ἀεροναυτικὰς ἀποπείρας, δι' ὧν ἀπεδείχθη ὅτι δέκα χιλιάδας μέτρων ὑπὲρ τὴν γῆν ἂν ὑψωθῇ πρὸς τὴν πατρίδα του ὁ δραπέτης αὐτὸς τοῦ οὐρανοῦ.... ἀποθνήσκει ἐξ ἀσφυξίας.

*

Γνωρίζω πολλοὺς ἀνθρώπους ἀνωτέρους τοῦ πόνου· κανένα ἀνώτερον τοῦ κνισμοῦ.

*

Ὅ,τι θεωροῦμεν καὶ ὀνομάζομεν συνήθως ἡλιθιότητα δὲν εἶνε ἴσως τόσον ἀπουσία ἢ ἀδυναμία πάσης σκέψεως, ὅσον διηνεκὴς ὀνειροπόλησις.

*

Εἰρωνευόμεθα πολλάκις ἐξαιρετικῶς καὶ ἐκείνους οὓς πλειότερον θαυμάζομεν. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε περίεργον. Χθὲς ἐκύτταζα εἰς τὸν καθρέπτην τὸ πρόσωπόν μου, ὅπερ μοῦ ἐφαίνετο ὡραιότατον, ἐπὶ πολλὴν ὥραν καὶ εἰς τὸ τέλος, διαμιᾶς, μοῦ ἐφάνη αἴφνης τόσον ἀστεῖον... ὥστε τοῦ ἔβγαλα τὴν γλῶσσάν μου.

*

Καὶ ὁ ἐλαφρότερος ἄνθρωπος θέλει τοὐλάχιστον τέσσαρας ἄλλους διὰ νὰ τὸν μεταφέρουν εἰς τὸν τάφον του.

*

Χθὲς διαβαίνων τὴν ὁδὸν Αἰόλου εἶδα ἕνα χοῖρον κυλιόμενον εἰς τὸν βόρβορον παρὰ τὸ πεζοδρόμιον καὶ τὸν κύριον ... διαβαίνοντα ἐφ' ἁμάξης. Καὶ εἶπα: Ὡς τόσον εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον κανὲν πρᾶγμα δὲν εἶνε εἰς τὸν τόπον του!

ΙΞΙΩΝ

Ο ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΣ ΠΙΛΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ — ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ — ΣΥΡΜΟΣ

Ὁ πῖλος, ὅ τε ἀνδρικὸς καὶ ὁ γυναικεῖος, δὲν εἶνε ξένος πρὸς τοὺς κανόνας τῆς αἰσθητικῆς. Ἔχει καὶ αὐτὸς τὸν σκοπόν του· ὁ σκοπός του ὁρίζει τὸ σχῆμά του καὶ τὸ ἐξ οὗ κατασκευάζεται ὑλικόν, ἡ δὲ τέχνη δίδει τὸ σχῆμα καὶ τὸ τροποποιεῖ κατ' ἀρέσκειαν. Σκοπὸς τοῦ πίλου εἶνε νὰ προφυλάττῃ τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῆς ἀτμοσφαίρας, ἀπὸ τοῦ ψύχους καὶ ἀπὸ τοῦ καύσωνος, νὰ διατηρῇ τὴν ὡραιότητα τοῦ προσώπου, ἀποτελῶν συγχρόνως μέρος τοῦ ὅλου ἱματισμοῦ, τοῦ ὁποίου εἶνε πράγματι ἡ κορωνίς.

Ἐκ τοῦ τριπλοῦ τούτου σκοποῦ πηγάζουν καὶ οἱ ὅροι καθ' οὓς μορφοῦται ὁ πῖλος. Διὰ νὰ προφυλάττῃ τὴν κεφαλήν, πρέπει νὰ τὴν καλύπτῃ· διὰ νὰ διατηρῇ τὴν ὡραιότητα τοῦ προσώπου, ἤτοι διὰ ν' ἀπομακρύνῃ ἀπ' αὐτοῦ πᾶσαν βλάβην, ὀφείλει νὰ φέρῃ προεξοχὴν ἔμπροσθεν, καὶ διὰ νὰ εἶνε τέλος κορωνὶς καὶ συμπλήρωμα τῆς ὅλης ἐνδυμασίας, πρέπει νὰ συνδιάζεται ἁρμονικῶς πρὸς αὐτήν.

Ἀλλ' ὅπως μεταβάλλεται καὶ τροποποιεῖται ἡ ἐνδυμασία, οὕτω καὶ ὁ πῖλος μεταβάλλεται κατὰ τὸν συρμὸν καὶ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, κατὰ τὴν ἡλικίαν, τὴν κοινωνικὴν θέσιν, τὸν πλοῦτον, κτλ. Ὅλαι αὐταὶ αἱ παραλλαγαὶ ἔχουν καὶ παρηλλαγμένας ἀπαιτήσεις, πρὸς ἃς δέον νὰ συμμορφωθῶσιν οἱ ὅροι τῆς κοινῶς παραδεδεγμένης αἰσθητικῆς. Ὁ μικρόσωμος ἄνθρωπος, ὁ φέρων μέγαν πῖλον, φαίνεται μικροσωμότερος καὶ κινεῖ εἰς γέλωτα τὸν θεώμενον, τὸ αὐτὸ δὲ πάσχει καὶ ἡ μικρὸν πιλίδιον φέρουσα σεβασμία κεφαλή, ἐν ᾧ ὁ θέλων νὰ φανῇ ἁπλοῦς καὶ ἀνεπιτήδευτος θὰ φροντίσῃ νὰ φορέσῃ πῖλον ἁπλοῦν καὶ σεμνόν, ἁπλοῦν κατὰ τὸ σχῆμα καὶ μετριόφρονα κατὰ τὸ χρῶμα.

Συμφώνως πρὸς τ' ἀνωτέρω δὲν θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ δημιουργηθῶσιν αἰσθητικοί τινες κανόνες, ὑποδεικνύοντες τὸν τρόπον καθ' ὃν ἠμπορεῖ τις νὰ ἐνδυθῇ καταλλήλως πρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ τὸ γένος του, πρὸς τὴν κοινωνικὴν θέσιν καὶ τὸν πλοῦτόν του. Ἀλλ' ἡ αἰσθητικὴ οὐδαμοῦ εἶνε τόσον ἀνωφελὴς καὶ περιττή, ὅσον ἐνταῦθα προκειμένου περὶ τοῦ γυναικείου πίλου. Ὁ συρμὸς τὴν περιφρονεῖ καὶ οὔτε καν ὑπ' ὄψει τὴν λαμβάνει· καὶ παράδειγμα πρόχειρον ἔχομεν τὰς ἀκρίτους καὶ ἀλόγους μεταβολὰς τοῦ πίλου κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἰδίοις ὄμμασιν εἴδομεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ τραχήλου καθήμενον, ἢ ἐπὶ τῶν νώτων κρεμάμενον καὶ τὴν κεφαλὴν μένουσαν γυμνήν. Τὸν εἴδομεν χορεύοντα ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὡσανεὶ εἶχε μόνον τὴν ῥίζα νὰ προφυλάξῃ, ἐν ᾧ ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ τράχηλος ὑφίσταντο ἀγογγύστως πᾶσαν τῆς ἀτμοσφαίρας προσβολήν. Κατόπιν εἴδομεν, τῇ βοηθείᾳ ἀλλογενῶν τριχῶν, ἀνεγειρομένας γιγαντώδεις κομώσεις καὶ τὸν πῖλον ἐμμέσως μόνον συγκοινωνοῦντα πρὸς τὴν κεφαλήν!

***

Τὸν γυναικεῖον πῖλον δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς δύο κατηγορίας, ἑκατέραν βεβαίως ἐκ μυριομόρφων σχημάτων συγκροτουμένην. Καὶ ἡ μὲν αὐτῶν ἀντιπροσωπεύει τὸν λεγόμενον κλειστὸν πῖλον, τὸν δενόμενον δηλαδὴ διὰ ταινιῶν κάτωθεν τῆς σιαγόνος, ἡ δὲ ἑτέρα περιλαμβάνει τὰ εἴδη τοῦ ἀνοικτοῦ πίλου, ὁ ὁποῖος προέκυψεν ἐκ τοῦ ἀνδρικοῦ καὶ ἐλευθέρως κάθηται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ἀλλ' ὁ πράγματι ἔχων τὸν σκοπὸν νὰ προφυλάσσῃ καὶ νὰ καλύπτῃ, καὶ νὰ δείξῃ σοβαρότητα καὶ ἀξιοπρέπειαν ἐξεμηδενίσθη πλέον καὶ οὐδένα τῶν ἀρχικῶν του σκοπῶν ἐκπληροῖ. Δὲν εἶνε ἄλλο τι παρὰ μόνον τεμάχιον, ῥάκος μάλλον, ἀτλαζίου, μετάξης, δαντέλλας ἢ τουλίου, ἀόρατόν τι δίκτυον χρησιμεῦον εἰς πρόσδεσιν ταινιῶν καὶ πτερῶν. Ὁ ἀνοικτὸς πῖλος, τὸν ὁποῖον φορεῖ ἡ νεότης, αὐτὸς καλύπτει τοὐλάχιστον καὶ προφυλάττει· ἐκπληροῖ ἐπὶ τέλους ἕνα σκοπόν. Οὕτω τὰ εἴδη καὶ τὰ σχήματα τῶν πίλων μετήλλαξαν σκοπόν. Οἱ ὀφείλοντες νὰ ἔχωσιν ὡρισμένον σχῆμα, δὲν ἔχουν κἀνέν, εἶνε προϊόντα ἰδιοτρόπου φαντασίας, οἱ δὲ ὀφείλοντες νὰ δείξωσι τὴν ζωηρότητα, τὴν εὐκινησίαν καὶ τὴν χάριν τῆς νεότητος ἔχουν σταθερὰν μορφὴν καὶ δυσκίνητον ὑλικόν.

Ἐνταῦθα ἡ αἰσθητικὴ οὐδὲν δύναται νὰ πράξῃ. Αὐτὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὁρίσῃ, ἂν πρέπῃ νὰ ἐκλεχθῇ ὁ κλειστὸς ἢ ὁ ἀνοικτὸς πῖλος, ἀλλ' ἡ περίστασις, ἡ ἡλικία, ἡ κοινωνικὴ θέσις κτλ. Ἡ ἐκλέγουσα τὸν πῖλόν της κυρία θὰ ἐρωτήσῃ ἑαυτὴν καὶ θὰ ἐξετάσῃ ποῖον εἶδος πίλου τῇ ἁρμόζει, ἐκ δὲ τῶν ποικιλομόρφων σχημάτων τὸ μὲν θὰ ἐκπληροῖ περισσότερον, ἄλλο δὲ ὀλιγώτερον τὸν σκοπὸν τοῦτον. Αὐτὰ ὅμως τὰ ποικιλόμορφα σχήματα δὲν τὰ δημιουργεῖ ἡ καλαισθησία. Ὁ συρμὸς τῶν πίλων εἶνε μᾶλλον ἄστατος καὶ εὐμετάβλητος, ἐξαρτᾶται δὲ ἀπὸ ὅλως διαφόρους παράγοντας, παρὰ ἀπὸ τὰς ὀρέξεις τῆς καλαισθησίας. Εἶνε καὶ αὐτὸς τέκνον τῆς ἐποχῆς του καὶ ταύτην ἑπομένως ὁμοιάζει. Αἱ περιστάσεις δημιουργοῦν τὰ σχήματα τῶν πίλων συμφώνως πρὸς τὸν χαρακτῆρά των. Οἱ ἐλεύθεροι καὶ ταραχώδεις χρόνοι γεννῶσιν ἐλεύθερα σχήματα, τὰ χαλαρὰ ἤθη προτιμοῦν πίλους χαλαροὺς καὶ ἀμόρφους, ἐὰν δὲ ὁ κόσμος κλίνῃ πρὸς τὴν σεμνοτυφίαν καὶ τὴν προσποίησιν, προσλαμβάνουν καὶ οἱ πίλοι παρόμοιον χαρακτῆρα. Αὐτὸ μᾶς διδάσκει ἡ ἱστορία τοῦ ἱματισμοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον.

***

Κατὰ τοὺς ἱπποτικοὺς χρόνους τῶν γυναικῶν τὰ καλύμματα ἦσαν ἁπλᾶ. Ἡ εἰς ἁπαλοὺς βοστρύχους καταπίπτουσα κόμη ἐκρατεῖτο διὰ στεφάνων καὶ διαδημάτων, ἢ ἐκαλύπτετο ὑπὸ πίλων, ὁμοιαζόντων πρὸς εὔμορφον πλακωτὸν πιλίδιον. Ἀργότερον, περὶ τὰ τέλη τοῦ μεσαίωνος, κατὰ τὴν ἔκλυσιν τῶν ἠθῶν καὶ τὴν σεμνοτυφίαν, ὅτε πανταχοῦ ἐφαίνοντο αἱ ἀντιθέσεις τοῦ ἐκλελυμένου καὶ διεφθαρμένου γήρατος ἀφ' ἑνός, καὶ τῆς ἀναβλαστανούσης καὶ ὀργώσης νεότητος ἀφ' ἑτέρου, ἐγεννήθησαν ἐπὶ τῶν γυναικείων κεφαλῶν τὰ μάλλον παράδοξα καὶ ἀλλοπρόσαλλα φαινόμενα, κερατοειδεῖς πῖλοι μήκους δύο μέχρι τριῶν ποδῶν, μετὰ καλυπτρῶν καθικνουμένων μέχρι τοῦ ἐδάφους, ὑψηλὰ κτίρια ἐξ ὑφάσματος, μικροὶ πιλίσκοι, χονδρὰ προσκέφαλα καὶ ἄλλα παντοειδῆ ὀγκώματα, γύρω τὴν κεφαλὴν περιβάλλοντα. Τινὲς ἐβοστρύχιζον τὴν κόμην, ἄλλαι ἔκρυπτον αὐτὴν ὑπὸ πίλους καὶ κιουλάφια καὶ ἐξύριζον τὰς τρίχας ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων, διὰ νὰ μὴ δείξωσιν οὐδὲ ἴχνος κἀν τῆς κόμης των.

Ὀλίγιστα ἦσαν τὰ εἴδη τῶν κλειστῶν πίλων κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 16ου αἰῶνος. Μετὰ τὰς ταραχὰς καὶ τὰς ἀναστατώσεις τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, τῆς ἀναμορφώσεως καὶ τῆς ἀναγεννήσεως ἡ ἐποχὴ διερρυθμίσθη ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον κάπως, προσέλαβεν ἐνιαῖόν τινα χαρακτῆρα, τοῦτο δὲ κατεδείχθη πρὸ πάντων ἐπὶ τῶν γυναικείων κεφαλῶν. Ἡ ἐποχὴ ἦν ἀνδρική· ὁ ἀνὴρ προεπορεύετο καὶ ἐδημιούργει τοὺς συρμούς, ἡ δὲ γυνὴ πιστῶς καὶ εὐπειθῶς τὸν ἠκολούθει κατὰ πόδας.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ταραχώδη κίνησιν ἐπῆλθεν ἡ ἀντίδρασις· ἀντίδρασις εἰς τὴν πολιτικήν, ἀντίδρασις εἰς τὴν θρησκείαν καὶ ἀντίδρασις εἰς τὴν ἠθικήν. Ὑπὸ τὴν ἱσπανικὴν κυριαρχίαν ἀπεσκληρύνθησαν τὰ ἤθη καὶ τὰ ἐνδύματα. Τὸ σῶμα περιέκλειον παραγεμισμένα προσκέφαλα, περὶ τὸν λαιμὸν ἐξετείνετο δίκην μυλοπέτρας πλατὺ καὶ σκληρὸν ὕφασμα, ἐπέχον τόπον περιλαιμίου, ἐπειδὴ δὲ ἡ κόμη δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερπηδήσῃ τὸν ἀνυπέρβλητον τοῦτον φραγμόν, ὤφειλε νὰ τραπῇ πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν καὶ ἐτράπη πρὸς τὰ ἄνω.

Ἥμισυς παρῆλθεν αἰὼν καὶ ἤλλαξαν οἱ χρόνοι, μετ' αὐτῶν δὲ ἤλλαξαν καὶ τὰ γυναικεῖα καλύμματα. Ὁ κόσμος ἐπανῆλθε πάλιν πρὸς τὸ φυσικόν· οἱ τε ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες ἀπέρριψαν τὰ παραγεμισμένα φορέματα, ἀπέβαλον τὰ βαρέα περιώμια, ἀπήλλαξαν τὸν λαιμὸν των παντὸς φραγμοῦ καὶ ἀφῆκαν τὴν κόμην των νὰ πίπτῃ πάλιν, ὡς καὶ πρότερον, ἐλευθέρα ἐπὶ τῶν ὤμων. Ἀλλ' ὁ κόσμος ἔγινε τότε συγχρόνως καὶ πολεμικός· ἐπῆλθε μετ' ὀλίγον ἡ ἐξαγρίωσις τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου, ὁ στρατιώτης κατέστη ἀντιπρόσωπος τοῦ συρμοῦ, ἡ δὲ αἴθουσα ἠκολούθει τὰς πολεμικὰς καὶ ἀγρίας του ἰδιοτροπίας. Αἱ γυναῖκες προσεπάθουν ν' ἀπομιμηθῶσιν εἰς πάντα τοὺς ἄνδρας, ἰδίᾳ ὅμως εἰς τὸν πῖλον. Στρατιῶται καὶ ἀστοί, μεγιστᾶνες καὶ κομψευόμενοι, ὅλοι ἀδιακρίτως ἐφόρουν ἐπὶ τῆς μακρᾶς των κόμης χαλαρὸν ἐξ ἐρίου πῖλον, οἱ μὲν πτερωτὸν καὶ ἐπιβλητικῶν διαστάσεων, οἱ δὲ πενιχρὸν καὶ ἁπλοῦν. Παρόμοιον πῖλον ἐφόρουν καὶ αἱ γυναῖκες, αἱ κυρίαι τῆς αὐλῆς καὶ αἱ ἁπλοῖ καὶ οἰκοκυραί, αἱ γραῖαι καὶ αἱ νέαι, αἱ πολῖτιδες καὶ αἱ χωρικαί. Πανομοιότυπα τοῦ πίλου τούτου, μὲ μικρὰς μόνον παραλλαγὰς κατὰ τὰς λεπτομερείας, βλέπομεν εἰς τὰς εἰκόνας τοῦ Ῥοῦβενς, τοῦ Ῥέμβρανδ καὶ τοῦ φὰν Δύκ. Ἡ ἀκμή του διήρκεσεν ἐν Γερμανίᾳ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τοῦ τριακονταετοῦς πολέμου, κατόπιν συνώδευσεν ἐν Ἀγγλίᾳ τὰς περιπετείας τῆς ἐπαναστάσεως· ἐκεῖ δ' ἐστόλιζε τὰς κεφαλὰς τῶν τε κυριῶν τῆς αὐλῆς καὶ τῶν σεμνοτύφων γυναικῶν τῶν Πουριτανῶν.

Ἀλλὰ μετὰ τὸν τριακονταετῆ πόλεμον κατέπεσε καὶ ἐξεμηδενίσθη ἡ ἐξουσία του. Ἀπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', ὁ συρμὸς γίνεται γαλλικός, οὗτος δὲ ἀπορρίπτει πᾶν ὡρισμένον εἶδος πίλου. Αἱ κομώσεις τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τῶν μέσων τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, τεχνητῶς διατασσόμεναι, δι' ἀλοιφῶν στιλβούμεναι καὶ ἐπιπασσόμεναι δι' ἀφθόνου καὶ χιονολεύκου πούδρας, δὲν ἀνέχονται οὐδεμίαν πίσιν. Ἀντὶ λοιπὸν πίλων προῆλθον εἰς μέσον τὰ τρίχαπτα καὶ τούτων ἡ βιομηχανία ἀνεπτύχθη κολοσσιαίως κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἔν τε τῇ Βελγικῇ καὶ ἐν Γαλλίᾳ.

***

Μετὰ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος ἤρχισε νὰ πνέῃ νέον πνεῦμα ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ. Ἐν ᾧ οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ εὐπατρίδαι τῆς Γαλλίας ἀμερίμνως καὶ ἀκολάστως ὠργοῦντο ἐπὶ τοῦ ἡφαιστείου, τοῦτο ἤρχισεν ὑποκώφως νὰ βρυχᾶται καὶ παρεσκευάζετο ἡ ἐπανάστασις, ἡ ὁποία ἐπρόκειτο νὰ καταρρίψῃ πᾶν ὅ,τι ἵστατο ὄρθιον, ἡ ὁποία ἔμελλε νὰ δώσῃ πλήρη ἐλευθερίαν εἰς ὅλα τὰ πάθη. Ἔπρεπεν ἑπομένως νὰ φανῇ ἡ νέα αὕτη ροπὴ καὶ εἰς τὸν συρμόν, ἐφάνη δὲ πραγματικῶς εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν γυναικῶν. Ἐν ᾧ κατέπιπτε τὸ κρινολῖνον, ἡ κόμωσις ἀνυψοῦτο ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, προσέλαβεν ὄψιν ἀκανθοχοίρου, ἐξ οὗ καὶ τὸ τότε σύνηθες ὄνομά της *hérisson*, ἐξηκολούθει δὲ ὁλονὲν ἀνυψουμένη καὶ ἐξαπλουμένη οὕτως, ὥστε ἐπὶ τέλους κατήντησε νὰ μὴ φαίνεται τὸ πρόσωπον,

Ἀλλ' ὁ συρμὸς δὲν ἱκανοποιεῖτο εἰς μόνα τὰ τοιαῦτα κατορθώματα τῆς ἐκ τῶν ἐλευθέρων ἰδεῶν μεθυσθείσης ἐκείνης ἐποχῆς. Ὅτε οἱ πύργοι τῶν κομμώσεων ἔφθασαν εἰς ὅσον ὕψος ἐπέτρεπεν ἡ φύσις, ἤρχισαν νὰ κτίζουν ἐπ' αὐτῶν διάφορα κτίρια ἐξ ἐλαφρῶν ὑφασμάτων, οἷον ναούς, ἱστιοφόρα πλοῖα, καλάθους πλήρεις ὀπωρῶν, πᾶν ὅ τι τέλος ἡδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ ἡ ἐξημμένη φαντασία τῆς κυρίας καὶ τοῦ κομμωτοῦ της.

Μόλις ὅμως παρῆλθον ὀλίγα ἔτη ἀκόμη καὶ ἤρχισε ν' ἀναφαίνεται εἰς τὰ ἐνδύματα νέος συρμός, ὅλως ἀντικείμενος πρὸς τὴν τοιαύτην τῶν πίλων τερατώδη ἐξόγκωσιν. Ὁ συρμὸς οὗτος ἦν ὁ λεγόμενος ἑλληνικός, ξένος πρὸς πάντα φορτικὸν κόσμον καὶ ἐχθρὸς πάσης μεσαιωνικῆς κομμώσεως. Αἱ γυναῖκες εἶχον γυμνοὺς τοὺς πόδας καὶ τοὺς βραχίονας, ἀντὶ δὲ πίλων ἔφερον διαδήματα, ἢ ἔδενον τὴν κόμην των ἁπλῶς διὰ ταινιῶν ποικιλοχρόων.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀρχαϊκὸς αὐτὸς συρμός, δυστυχῶς, δὲν διήρκεσε πολύ. Τὸ στρατιωτικὸν πνεῦμα τῆς αὐτοκρατορίας ἀφήρεσε τὴν ἐλευθερίαν του, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ, ἀργότερον δὲ ἤρχισε ν' ἀναφαίνεται πάλιν ὁ πίλος ὑφ' οἵαν μορφὴν ἡμεῖς σήμερον τὸν ἀποκαλοῦμεν *κλειστόν*. Περὶ τὸ ἔτος 1815 τὸ μέγεθός του δὲν ὑπελείπετο πολὺ τοῦ μεγέθους, τὸ ὁποῖον εἶχε πρὸ εἰκοσιπενταετίας· τὸ χυτροειδὲς σῶμά του ἐκάλυπτε τὴν ἀλλόκοτον κόμμωσιν, ἔμπροσθεν δὲ προεξεῖχε πλατύτατος γῦρος, ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος, ὁ ὁποῖος περιεδένετο κάτωθεν τῆς σιαγόνος. Τὴν μορφὴν ταύτην διετήρησε μέχρι τοῦ 1820, ὅτε πάλιν ἤρχισεν ἡ κόμη νὰ καταπίπτῃ εἰς βοστρύχους ἐπὶ τῶν παρειῶν καὶ τῶν κροτάφων καὶ ἐπὶ τοῦ τραχήλου. Τὰς κινήσεις ταύτας ἠκολούθησε καὶ ὁ πίλος. Ὁ γῦρός του κατέπεσεν ἐσμικρύνθη καὶ ἐπὶ τέλους ἐσχημάτισε μίαν γραμμὴν μετὰ τοῦ κυρίου σώματος τοῦ πίλου. Καὶ ὅπως ἐπακτοποιεῖτο ἡ κόμη ἐπὶ τοῦ τραχήλου, οὕτω καὶ ὁ πῖλος ἐτοποθετεῖτο ἐπ' αὐτοῦ, ἐγκαταλιμπάνων τὴν κεφαλὴν καὶ προφυλάσσων ὄχι πλέον αὐτήν, ἀλλὰ τὸν τράχηλον. Τὸ μέτωπον, οἱ κρόταφοι καὶ ἡ κορυφὴ τῆς κεφαλῆς ἔμειναν ἀπροφύλακτα καὶ ἐκτεθειμένα εἰς ὅλας τὰς προσβολὰς τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ἡλίου.

Τὸ κακὸν ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω· ὁ πῖλος δὲν ἠδύνατο περισσότερον νὰ κατέλθῃ ἐπὶ τῆς ῥάχεως, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ὀπισθοδρομήσῃ τῷ ἦτο ἐπιτετραμμένον ὑπὸ τοῦ συρμοῦ. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ ἐπέλθῃ μία οἱαδήποτε μεταβολὴ καὶ αὕτη ἐπῆλθε διὰ τῆς ἐφευρέσεως νέου πίλου. Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, περὶ τὸ ἔτος 1850, αἱ φιλελεύθεροι ἀρχαὶ εἰσήγαγον καὶ διέδωκαν ἐκτὸς τοῦ παλαιοῦ ἀνδρικοῦ πίλου, καὶ νέον, μικρόν, στρογγύλον πῖλον, κατ' ἀρχὰς μὲν φαιοῦ, κατόπιν δὲ κυανοῦ καὶ τέλος μέλανος χρώματος. Τούτου ἀντίστοιχος ἦε καὶ ὁ νέος γυναικεῖος πῖλος, ὅμοιος τὸ σχῆμα ἀλλ' ἐλαφρότερος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ χρωματιστῆς ψιάθου ἢ περιβεβλημένος βελοῦδον καὶ στολισμένος διὰ πέπλου ἢ πτερῶν. Αὐτὸς ὢν φυσικὸς τῆς κεφαλῆς φύλαξ καὶ ἱπποτικὸς κἄπως αὐτῆς στολισμός, ἡρμοζε πρὸ πάντων εἰς τὴν ζωηρὰν νεότητα, εἰς τὰς βαθινὰς μορφάς, καὶ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας των εὑρισκομένας. Αὐτὸς ἀντεπροσώπευε τὸ νέον ἀπέναντι τοῦ παλαιοῦ, τὴν νεότητα ἀπέναντι τοῦ γήρατος· καὶ ὅπως ὑπὸ τῶν δύο ἀνδρικῶν πίλων εἶχε συναφθῇ ἀγὼν περὶ τῆς ἀνδρικῆς κεφαλῆς, οὕτω καὶ περὶ τῆς γυναικείας δεινὸν συνῆψαν ἀγῶνα ὅ τε κλειστὸς καὶ ὁ νέος, ὁ ἀπὸ τοῦδε λεγόμενος ἀνοικτὸς πῖλος.

***

Κατὰ τὸν τεσσαράκοντα ἤδη ἔτη διαρκοῦντα πόλεμον ἀμφότεροι οἱ πῖλοι προσέλαβον διαφόρους μορφὰς καὶ παντοῖα σχήματα. Ἡ φαντασία καὶ ὁ συρμὸς εἰργάσθησαν ἐκθύμως πρὸς τοῦτο. Διὰ νὰ κρατήσῃ τὴν θέσιν του ὁ κλειστὸς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ τραχήλου πάλιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ὅτε δὲ ἦλθον πάλιν αἱ ὑψηλαὶ κομμώσεις, ὅτε προσετέθησαν ὁλόκληρα δέματα δανείων τριχῶν, ὑψώθη μετ' αὐτῶν καὶ ὁ πῖλος εἰς τρόπον ὥστε ἔχασε πᾶσαν συγκοινωνίαν μετὰ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐκυλινδεῖτο ὡς ἐλαφρὸν ἀκάτιον ἐπὶ τῶν κυμάτων. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὁ ἀνοικτὸς διαρκῶς μετεβάλλετο. Ὅσῳ γιγαντωδέστεραι αἱ κομμώσεις, τόσῳ μικρότερος ὁ πῖλος. Ὅτε ἔπεσον ἐκεῖναι, ἔπεσε καὶ αὐτὸς μετ' αὐτῶν, ἀλλ' ἤρχισε νὰ ὑψοῦται ὁ ἴδιος, νὰ γίνεται ὀξύτερος καὶ ὑπὸ τὸ σημερινόν του εἶδος ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω. Ἐνίοτε, κατὰ τὰ διάφορα σημεῖα τῶν καιρῶν, ἐδανείζετο πράγματά τινα ἐκ τῶν πίλων προηγουμένων ἐποχῶν. Οὕτως εἴδομεν ἀναστηθέντα τὸν πτερωτὸν πῖλον ἐκ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ῥοῦβενς, ἐὰν δ' ἐξετάσωμεν ἱστορικῶς τὸν σημερινὸν ὑψηλὸν καὶ ὀξὺν πῖλον, θὰ εὕρωμεν ὅτι ὁμοιάζει πρὸς τὸν πῖλον τῶν κυριῶν τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, χωρὶς νὰ θέλωμεν νὰ εἴπωμεν μὲ τοῦτο, ὅτι αἱ σημεριναί μας ὡραῖαι τρέφουν τὰς αὐτὰς ἐπαναστατικὰς ἐπιθυμίας, καί τοι αὐτὴ ἡ πείσμων προτίμησις τοῦ ἐρυθροῦ καὶ αἱματοβαφοῦς χρώματος μᾶς φαίνεται ὀλίγον ὕποπτος.

Τί πηγάζει ὅμως ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρω ῥηθέντων; Ἐξ αὐτῶν πηγάζει ὅτι ἡ αἰσθητικὴ οὐδὲν ἔχει κοινὸν μὲ τὴν δημιουργίαν νέων εἰδῶν καὶ σχημάτων τῶν πίλων. Ἡ γυνὴ εὑρίσκεται πάντοτε ὑπὸ σκληρὸν ζυγόν, καί τοι παντοιοτρόπως προσπαθεῖ νὰ ἐμφανισθῇ εὐπρεπῶς ἐστολισμένη μετὰ τέχνης καὶ καλαισθησίας. Αὐτὴ δὲν ἔχει τι νὰ ἐκλέξῃ, διότι πάν ὅ,τι θὰ φορέσῃ γεννᾶται ἀνεξαρτήτως τῆς θελήσεώς της. Δύναται νὰ πιστεύῃ ὅτι εἶνε ἐλεύθερα· δύναται μόνη νὰ στρέφῃ καὶ νὰ λιγίζῃ τὸ *καπελάκι* της, νὰ στολίζῃ ὅπως ἂν θέλῃ μὲ ταινίας μὲ ἢ τρίχαπτα, ἐν τούτοις τὸ καθοδηγοῦν τὰ πρὸ αὐτῆς κείμενα κεῖται ἐκτὸς τῆς δυνάμεώς της. Ἐὰν ἀνασκοπήσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ γυναικείου πίλου, θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ κίνησις εἶνε τὸ καθοδηγοῦν τοῦτο καὶ παράγον, αὐτὴ ἐπιβάλλει εἰς τὰς γυναικείας κεφαλὰς τὰ σχήματα τῶν καλυμμάτων των. Ὅ,τι δὲ μένει ὑπόλοιπον εἰς τὴν καλαισθησίαν καὶ τὴν θέλησιν τῆς γυναικός δὲν εἶνε ἄλλο, ἢ παραλλαγαί τινες μόνον τοῦ συρμοῦ καὶ τῆς ἀτομικῆς ἰδιοτροπίας.

(Κατὰ τὸ γερμανικὸν τοῦ Ἰακώβου Φάλκε).

* *
*

ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΕΙΦΦΕΛ

Τὸ σχέδιον τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ πύργου Εἰφφέλ, τοῦ ὁποίου τὸ ὕψος θὰ φθάνῃ τὰ 300 μέτρα, ὀφείλεται εἰς τὴν μεγαλοφυᾶ διάνοιαν τοῦ μηχανικοῦ Εἰφφέλ, ἐξ οὗ καὶ τὴν προσωνυμίαν ἔλαβεν.

Τὰ θεμέλια τοῦ κολοσσοῦ τούτου ἐτέθησαν κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1887 ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Σηκουάνα, κατεβλήθη δὲ πᾶσα φροντίς, ὅπως γείνωσι τοιαῦτα, ὥστε νὰ δύνανται νὰ βαστάσωσι τὸ βάρος 9 ἑκατομμυρίων χιλιογράμμων, εἰς ὃ ὑποτίθεται ὅτι θέλει ἀνέλθῃ τὸ ὁλικὸν βάρος τοῦ οἰκοδομήματος. Ὁ καθ' αὑτὸ πύργος βαστάζεται ὑπὸ τεσσάρων στύλων πυραμιδοειδὲς ἐχόντων σχῆμα, ἐξ ὧν οἱ δύο ἐθεμελιώθησαν ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ Σηκουάνα, πάντες δ' ἀποτελοῦσι τετράγωνον, τοῦ ὁποίου ἑκάστη πλευρὰ εἶνε μήκους 100 μέτρων. Εἰς μίαν ἐξ αὐτῶν εἶνε τεθειμένα πάντα τὰ διὰ τὸν πύργον χρησιμεύοντα μηχανήματα, ἐργαλεῖα κτλ.

Μετὰ τοὺς λιθοκτίστους τούτους στύλους, ὁ λοιπὸς πύργος ᾠκοδομήθη ἐκ καθαροῦ σιδήρου εἰς τρόπον ὥστε ἐφ' ὅσον βαίνει πρὸς τὰ ἄνω ἡ οἰκοδομή, τοσοῦτον στενοῦται ἀποκτῶσα τοιουτοτρόπως σχῆμα γιγαντώδους τετραπλεύρου. Διαιρεῖται δὲ εἰς τρεῖς ὀρόφους, τῶν ὁποίων ὁ τελευταῖος κεῖται εἰς ὕψος 276,23 μ. Ἡ ἀνάβασις εἰς τοιοῦτον τεράστιον ὕψος, θὰ γίνεται διττῶς, διὰ κλίμακος, ἢ δι' ἀνυψωτήρων. Διὰ μὲν τὸν πρῶτον ὄροφον θὰ χρησιμεύωσι τέσσαρες ἀνυψωτῆρες δυνάμενοι ν' ἀναβιβάζωσιν 100 ἄτομα ἕκαστος μετὰ ταχύτητος ἑνὸς μέτρου ἀνὰ δευτερόλεπτον. Ἐκ τοῦ πρώτου δ' εἰς τὸν δεύτερον ὄροφον θ' ἀνέρχεται τις διὰ δύο ἀνυψωτήρων δυναμένων νὰ μεταβιβάζωσι 50 ἄτομα ἕκαστος ἐν καταπληκτικῇ ταχύτητι· ἀλλ' ὁ μὲν αὐτῶν θὰ καταβιβάζῃ ὁ δὲ θὰ ἀναβιβάζῃ τοὺς ἐπισκέπτας. Τέλος, ἐκ τοῦ δευτέρου εἰς τὸν τρίτον θὰ μεταβαίνῃ τις δι' ἀνυψωτῆρος δυναμένου ν' ἀναβιβάζῃ 750 ἄτομα καθ' ὥραν. Ὁ μὲν πρῶτος ὄροφος ἔχων 4,200 μ. τετραγ. ἐπιφάνειαν, περιλαμβάνει τέσσαρα ἑστιατόρια γωνιαῖα, τέσσαρας εὐρείας αἰθούσας, εὔρους 15 μ. καὶ μήκους 37, τέσσαρας ἐξώστας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ πύργου ὑπεράνω θαυμασίας δεξαμενῆς, καὶ ἕνα παμμεγέθη ἐξωτερικὸν ἐξώστην 285 μ. μήκους ὀπόθεν θὰ δύναταί τις νὰ βλέπῃ ἐν πανοράματι τοὺς Παρισίους. Ὁ δεύτερος ὄροφος, ἔχων 2,400 μ. τετραγ. ἐπιφάνειαν, περιέχει τὰς αὐτὰς αἰθούσας ἀλλὰ μικροτέρας, καὶ ἐξώστην 150 μ. Ὁ τρίτος ὄροφος ἔχων ἐπιφάνειαν 350 μ. τετραγ. θὰ εἶνε εὐρεῖα αἴθουσα κατόπτρων, ὑπὲρ αὐτὴν δὲ θὰ εἶνε τοποθετημένα τὰ διάφορα μηχανήματα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πύργου. Εἰς τὴν κορυφὴν δέ, ἀκριβῶς εἰς ὕψος 300 μ. θὰ ὑψοῦται ἑξαίσιος φάρος φωτιζόμενος δι' ἠλεκτρικοῦ φωτός, ὑφ' οὗ θὰ καταυγάζεται καὶ ὁλόκληρος ὁ πύργος.

Ὁ πύργος Εἰφφέλ δὲν ἔχει μόνον προορισμὸν νὰ ἐκπλήξῃ καὶ νὰ τέρψῃ τοὺς ἐπισκέπτας τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξυπηρετήσῃ ποικιλοτρόπως τὴν ἐπιστήμην, καὶ τὸ κράτος ἀκόμη ἐν περιπτώσει πολέμου. Ἡ μετεωρολογία, ἡ ἀστρονομία, ἡ φυσική, ἡ φυσιολογία ἀπὸ τοῦ πύργου τούτου, ὡς ἀπὸ δεσποζούσης ἀκροπόλεως θὰ ἐπισκοπῶσι τὰ μεγάλα φαινόμενα τοῦ σύμπαντος. Ἐν ἐχθρικῇ δ' ἐπιδρομῇ καὶ κατοπτεύσεις πολύτιμοι δύνανται νὰ γίνωσιν ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκείνου, καὶ πυροβολοστάσια νὰ στηθῶσιν ἐπὶ τῶν πλευρῶν.

Καὶ ἓν σχετικὸν ἀνέκδοτον ἐκ τοῦ *Φιγαρώ*.

Δύο παρισινοὶ συναντῶσι καθ' ὁδὸν τὸν κ. Εἰφφέλ:

— Τὸν βλέπεις αὐτόν;

— Ναί· ποιὸς εἶνε;

— Ὁ Εἰφφέλ.

— Μπά, τόσο μικρός!

Η ΕΥΤΥΧΙΑ

[Εἰς τὸ λεύκωμα τῆς δεσποινίδος Α. Ι. Π.]

Τὴν εὐτυχία πάντα προσμένω
Ὅλος λαχτάρα καὶ καρδιοχτύπι,
Σὰν νάνε κάτι καλὸ χαμένο
Ποῦ εἶχα πρῶτα καὶ τώρα λείπει.

Σ' αὐτὸν τὸν κόσμο δὲ θέλω χάρι
Καὶ 'λεημοσύνη δὲ θὰ ζητήσω·
Τὴν εὐτυχία ποῦ μοῦχουν πάρει,
Τὴν εὐτυχία γυρεύω 'πίσω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Γυναικεῖα κέρατα.—Νοημοσύνη ἐλέφαντος.—Θήρα διὰ φαλακροκοράκων.—Ἡ γῆ καὶ οἱ ἄνθρωποι.—Νέον φάρμακον.—Τὰ μικρόβια τῆς χωνεύσεως.

Τὸ ὅτι κέρατα ἀληθινὰ, πραγματικὰ, φυτρώνουσιν ἐπὶ γυναικείων μετώπων εἶνε ἀλήθεια κεκυρωμένη ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης. Κατ' ἀπογραφικὴν τινα σημειώσιν 59 ἀναμφισβήτητα γεγονότα ὑπάρχουσι περὶ τούτου. Σημειωτέον ὅμως ὅτι δὲν φύονται κατὰ ζεύγη τὰ κέρατα, ὡς ἐπὶ τῶν συνήθων κερασφόρων, ἀλλὰ μοναδικὰ, ἀνὰ ἓν καὶ μόνον. Τὸ μῆκος τοῦ κέρατος τούτου συνήθως εἶνε ἐλάχιστον, ἐνίοτε ὅμως φθάνει μέχρι 15 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Ὑπάρχει δὲ μοναδικὸν παράδειγμα κυρίας τινὸς τῆς ὁποίας τὸ πρόσθετον αὐτὸ κόσμημα ἀπεκόπη δι' ἐγχειρήσεως, ὅτε εἶχε φθάσῃ εἰς μῆκος 21 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, θὰ ἔφθανε δὲ καὶ μέχρις 26, ἂν ἡ ἄκρα αὐτοῦ δὲν ἦτο πρὸς τὰ ἔσω κεκυρτωμένη. Τὸ κέρας τοῦτο κατετέθη ἐν τῷ μουσείῳ τοῦ Νοσοκομείου τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου ἐν Παρισίοις· εἶνε σπειροειδὲς ὡς τὰ κέρατα τῶν κριῶν, εἰς τὴν βάσιν δ' αὐτοῦ ἔχει δύο παραφυάδας μήκους τὴν μίαν 3 ἑκατοστῶν, τὴν ἄλλην 7 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Ἔχει τὸ χρῶμα κηροῦ ἀκατεργάστου καὶ γίνεται βαθύχρουν καθ' ὅσον φθάνει πρὸς τὴν ἄνω ἄκραν. Ἡ γυνὴ ἥτις ἔφερεν αὐτὸ ἦτο ἡλικίας 51 ἐτῶν, κοντὴ καὶ χονδρὴ, ζυγίζουσα 95 χιλιόγραμμα. Τὸ κέρας ἀνεφάνη τὸ πρῶτον, μόλις ὁρατὸν ἐν ἀρχῇ, κατὰ τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας. Ἡ ἀνάπτυξις αὐτοῦ ὑπῆρξε βραδεῖα, ἐπειδὴ δ' ἐν ἀρχῇ ἦτο ἐλαστικώτατον ἔλαβε τὴν διεύθυνσιν, ἥτις ἐδίδετο εἰς αὐτὸ πρὸς τὰ ὀπίσω, ὥστε ἐκαλύπτετο ἐντελῶς ὑπὸ τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς καὶ ἦτο ἀδιόρατον. Ἡ φέρουσα αὐτὸ οὐδεμίαν ἠσθάνετο ἐνόχλησιν τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ τὴν νύκτα δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἡσυχίαν ἡ κεφαλή της ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ ὑποστῇ τὴν ἐγχείρησιν, ἥτις ἦτο ἁπλουστάτη καὶ ἥκιστα ὀδυνηρά. Ἀλλὰ μικρὸν μετὰ τὴν ἐκ ῥίζης ἀποκοπὴν τὸ κέρας ἤρχισε νὰ βλαστάνῃ ἐκ νέου καὶ ἔχει νῦν μῆκος 3 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου.

Καὶ μετὰ τοῦτο οἱ ποιηταὶ οἱ καλοῦντες τὰς γυναῖκας ἀγγέλους, εἰς πλείονα κύρωσιν τῶν λόγων των δύνανται νὰ ἀναφέρωσι τὴν ὕπαρξιν γυναικῶν, αἵτινες ἔχουσι τὸ ἀναμφισβήτητον προσὸν ἀγγέλων... πεπτωκότων.

Ἀνέκαθεν εἶνε γνωστὴ ἡ νοημοσύνη τοῦ ἐλέφαντος, ἀλλὰ τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον ἀποδεικνύει μέχρι τίνος βαθμοῦ δύναται νὰ φθάσῃ αὕτη:

Εἷς φύλαξ ἐλέφαντος εἶχε δέσῃ τὸ ζῷον ἀπό τινος δένδρου, εἶτα δὲ κατεσκεύασεν εἰς ἀπόστασιν βημάτων τινῶν μικρὸν πρόχειρον κλίβανον, ἵνα ψήσῃ ἐν αὐτῷ πλακοῦντας ἐξ ὀρύζης, καὶ καλύψας αὐτὸν διὰ λίθων καὶ χόρτου ἀπεμακρύνθη. Ὁ ἐλέφας ὅστις ἐπεσκόπει ζηλοτύπως τὴν ὀρεκτικὴν ταύτην προπαρασκευὴν, εὐθὺς ὡς ἀπεμακρύνθη ὁ φύλαξ, διὰ τῆς προβοσκίδος λύει τὴν ἄλυσιν, ἥτις ἐδέσμευεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ποδὸς, πλησιάζει τὸν κλίβανον, ἀνασκαλεύει αὐτὸν καὶ τρώγει τοὺς πλακοῦντας μετὰ σπουδῆς. Εἶτα ἐπαναθέτει πάλιν τοὺς λίθους καὶ τὸ χόρτον ὅπως ἦσαν καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν θέσιν του. Μὴ δυνάμενος νὰ δέσῃ ἐκ νέου τὴν ἄλυσιν, περιτυλίσσει αὐτὴν περὶ τὸν πόδα ὅπως ὅπως καὶ ἵσταται δῆθεν ἀμέριμνος στρέφων τὰ νῶτα πρὸς τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος. Ὁ φύλαξ ἐπανέρχεται καὶ ἀδυνατεῖ νὰ ἐννοήσῃ ἀμέσως ὅτι ὁ κλέψας τὸν πλακοῦντα ἦτο ὁ ἐλέφας!

Πανταχοῦ σχεδὸν τοῦ κόσμου οἱ ἄνθρωποι ἠδυνήθησαν νὰ χρησιμοποιήσωσι τὸ ὁρμέμφυτον ἢ τὴν εὐμάθειαν τῶν ζῴων πρὸς πρακτικοὺς σκοπούς. Πολλὰ παραδείγματα ἠδυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν θηρευτικῶν κυνῶν καὶ καταλήγοντες εἰς τοὺς θηρευτικοὺς ἱέρακας καὶ τὰς ταχυδρομικὰς περιστερὰς. Ἐνταῦθα δὲ ἀναφέρομεν τὸν φαλακροκόρακα, ὅστις χρησιμεύει εἰς ἁλιείαν κατὰ τὰ παράλια τῆς Κίνας. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἁλιείας, ἰδιαζόντως εὐάρεστον εἰς τοὺς Κινέζους, περιηγητής τις περιγράφει ὡς ἕπεται:

«Ὁ Κινέζος ἐξέτεινε τὴν χεῖρά του πρὸς τὸ πλησιέστερον πτηνόν, τοῦτο δὲ προὐχώρησε πρὸς αὐτὸν κλασαυχενιζόμενον καὶ ἀνέβη ἐπὶ τῆς χειρός του· ὁ ἁλιεὺς ἐθώπευσε τὸ πτηνὸν, προσήγγισε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς τὴν κεφαλήν του ὡς διὰ νὰ τὴν ἀσπασθῇ, καὶ εἶτα ἔθεσεν αὐτὸ εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐξ ἰνδοκαλάμου σχεδίας.

» Ὁ φαλακροκόραξ ἐβύθισεν ἅπαξ ἢ δὶς τὸ ῥάμφος του εἰς τὸ ὕδωρ κινῶν τὴν κεφαλὴν καὶ σείων τὴν οὐράν, αἴφνης δὲ κατέδυ εἰς τὸ θολωθὲν ὕδωρ. Μετὰ δέκα ἢ δώδεκα δευτερόλεπτα ἀνέδυ κρατῶν εἰς τὸ ῥάμφος του ἱκανῶς μέγαν ἰχθὺν καὶ ἔπλευσε πρὸς τὸν κύριόν του, εἰς ὃν παρέδωκε μετὰ προφανοῦς χαρᾶς τὴν κτηθεῖσαν λείαν· οὗτος δὲ ἔρριψεν αὐτὴν εἰς παρακείμενον κοφίνιον. Καὶ αὖθις ἐβυθίσθη τὸ πτηνόν, μετὰ στιγμὰς δέ τινας ἀνῆλθε φέρον ἄλλον ἰχθύν. Ἀφ' οὗ δὲ ἠξιώθη θωπειῶν τινων παρὰ τοῦ κυρίου του ὥρμησε πάλιν ἐπὶ τὴν ἄγραν. Ἀλλὰ τώρα ἡ τύχη ἐφάνη δυσμενὴς εἰς τὸν φαλακροκόρακα, καὶ μετὰ μικρὸν ἀνῆλθε κενὸν ἔχων τὸ ῥάμφος, καὶ ἐφαίνετο διστάζων τί νὰ πράξῃ· παρετήρει δὲ τὸν κύριόν του ὡσεὶ ἐζήτει παρ' αὐτοῦ τὴν ἄδειαν νὰ ἐπαναλάβῃ ἅπαξ ἔτι τὴν ἀπόπειραν. Ὁ Κινέζος ἔνευσε διὰ τῆς χειρὸς καὶ τὸ πτηνὸν εὐθὺς κατέδυ μετὰ μικρὸν δ' ἀνῆλθε κομίζον ἰχθὺν εἴκοσι περίπου ἑκατοστομέτρων μήκους, ὅστις ἐσφάδαζεν ἰσχυρῶς. Ὁ ἁλιεὺς ἔρριψε καὶ αὐτὸν εἰς τὸ κοφίνιόν του, τὸ δὲ πτηνὸν, ἀφ' οὗ ἔλαβε θωπείας τινάς, δικαίαν ἀμοιβὴν τοῦ κόπου του, ἀντὶ νὰ σταθῇ πάλιν εἰς τὸ ἄκρον τῆς σχεδίας ἔστη ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ὑποσημαῖνον οὕτω ὅτι ὁ κύριός του δὲν ἔπρεπε ν' ἀξιοῖ πλέον παρ' αὐτοῦ ἄλλην ὑπηρεσίαν».

Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκγυμνάσεως τῶν φαλακροκοράκων εἰς τὸ ἁλιεύειν οἱ Κινέζοι θέτουσι κρίκον εἰς τὸν τράχηλον αὐτῶν ὅπως τοὺς ἐμποδίζωσι νὰ καταβροχθίζωσι τοὺς συλλαμβανομένους ἰχθῦς, διότι ἐκ πείρας ἐδιδάχθησαν ὅτι οἱ φαλακροκόρακες προτιμῶσι νὰ ψαρεύωσι δι' ἴδιον λογαριασμόν, καὶ ἴσως δὲν ἔχουσιν ἄδικον.

Καθ' ἅπασαν τὴν γῆν λαλοῦνται 3,064 γλῶσσαι καὶ ὑπάρχουσιν 100 θρησκεῖαι.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' ἅπασαν τὴν γῆν γυναικῶν εἶνε ἴσος σχεδὸν πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν.

Ὁ μέσος ὅρος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς εἶνε 30 ἔτη.

Τὸ ἓν τέταρτον τῶν ἀνθρώπων ἀποθνήσκει πρὸ τοῦ ἑβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας, τὸ ἓν τρίτον πρὸ τοῦ δεκάτου ἑβδόμου· ἐπὶ χιλίων ὑπάρχει εἷς ἑκατοντούτης· ἐπὶ ἑκατὸν οἱ ἓξ φθάνουσι τὸ ἑξηκοστὸν πέμπτον ἔτος, καὶ ἐπὶ πεντακοσίων τὸ ὀγδοηκοστόν.

Ζῶσι σήμερον καθ' ἅπασαν τὴν γῆν ἓν δισεκατομμύριον ἀνθρώπων. Κατ' ἔτος ἀποθνήσκει τὸ ἓν τέταρτον τοῦ γηΐνου πληθυσμοῦ, ἀντικαθιστάμενον ὑπὸ ἴσου περίπου ἀριθμοῦ γεννωμένων.

Οἱ ἔγγαμοι εἶνε μακροβιώτεροι τῶν ἀγάμων καὶ οἱ μεγαλόσωμοι μακροβιώτεροι τῶν μικρῶν.

Πλειότερος ἀριθμὸς γυναικῶν ἢ ἀνδρῶν φθάνει τὸ πεντηκοστὸν ἔτος· τὸ ἐναντίον δὲ συμβαίνει παρελθόντος τοῦ ὁρίου τούτου.

Οἱ ἔγγαμοι πρὸς τοὺς ἀγάμους ἔχουσιν ἀναλογίαν 65 πρὸς 100.

Οἱ περισσότεροι γάμοι γίνονται κατὰ Ἰούνιον καὶ Ἰανουάριον.

Τὰ παιδία ὅσα γεννῶνται τὸ φθινόπωρον εἶνε εὐρωστότερα τῶν λοιπῶν.

Πλείονες γεννήσεις καὶ ἀποβιώσεις συμβαίνουσι τὴν νύκτα ἢ τὴν ἡμέραν.

Τὸ νέον φάρμακον, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει νὰ γίνεται τοῦ συρμοῦ μετὰ τὴν ἀντιπυρίνην εἶνε ὁ στρόφαντος. Χρῆσις αὐτοῦ γίνεται κατὰ τῶν καρδιακῶν νοσημάτων, ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη δὲν ἀπεφάνθη ὁριστικῶς περὶ τῆς ἐνεργείας του. Ὁ στρόφαντος εἶνε δενδρύλλιον ἢ μᾶλλον περιπλοκάς· οἱ κλῶνές του ἔχουσι πάχος ὅσον ὁ μικρὸς δάκτυλος τῆς χειρὸς καὶ ἀναρριχῶνται περιπλεκόμενοι εἰς τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων. Ὁ στρόφαντος φύεται ἐν ταῖς τροπικαῖς χώραις, βλαστάνει δ' ἐν ἀφθονίᾳ ἐντὸς τῶν παρθένων δασῶν. Ἐκ τῶν σπερμάτων αὐτοῦ παράγεται τὸ ὁμώνυμον φάρμακον, εἶνε δὲ δηλητήριον ἰσχυρότατον καὶ οἱ μαῦροι τῆς Ἀφρικῆς δι' αὐτοῦ χρίουσι τὰς αἰχμὰς τῶν βελῶν των. Ὥστε ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἐν τῇ ἰατρικῇ γίνεται μετὰ πολλῆς περισκέψεως καὶ εἰς ἐλαχίστας δόσεις.

Μεταξὺ τῶν ἀναριθμήτων μικροβίων, ἅτινα ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ ὀργανισμῷ, ὠφέλιμα ταῦτα καὶ οὐχὶ ἐπιβλαβῆ εἶνε τὰ μικρόβια τῆς χωνεύσεως. Μάλιστα· ὅσον καὶ ἀναφαίνεται τὸ πρᾶγμα παράδοξον, ἡ ὕπαρξις τοιούτων μικροβίων παρετηρήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Παστέρ, ἐσχάτως δ' ἐξηκριβώθησαν τὰ περὶ ταύτης διὰ τῶν ἐρευνῶν ἑτέρου ἐπιστήμονος γάλλου, ὅστις διὰ τῶν ἐπὶ τοῦ ἰδίου στομάχου μελετῶν καὶ πειραμάτων εὗρε καὶ ἐταξιθέτησε δεκαὲξ εἴδη μικροβίων, τῶν ὁποίων τὰ ἐννέα εἰς οὐδένα τῶν γνωστῶν τύπων ἀνήκουσιν. Ὁποία τις ἡ ἐν τῷ στομάχῳ ἐνέργεια αὐτῶν; Ἡ διάλυσις τῶν τροφῶν. Τὰ μικρόβια ταῦτα εἶνε τόσο μικροσκοπικοὶ ἐργάται ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τῆς πέψεως συνεργαζόμενοι. Ἂν εὑρεθῇ τρόπος καλλιεργίας τῶν μικροβίων αὐτῶν, ἴσως θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν ἀντὶ ἄλλου χωνευτικοῦ φαρμάκου θ' ἀγοράζωμεν δόσιν μικροβίων ἐν τοῖς φαρμακείοις.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ὁ υἱὸς τοῦ νῦν προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς Χάρρισον πρὸ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ εἶχε στοιχηματίσει ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ πατρός του πρός τινα ἀντιφρονοῦντα δημοσιογράφον. Τὸ στοίχημα ἦτο εἰς ὑψηλὸς πῖλος, τοιοῦτον δὲ μοναδικῆς λαμπρότητος ἔλαβεν ἐσχάτως ὁ κερδίσας. Ὁ πῖλος κατεσκευάσθη ἐν διασήμῳ πιλοποιείῳ τῆς Νέας Ὑόρκης ἐξ ἀμερικανικῆς μετάξης ἔξωθεν, ἔσωθεν δὲ ἐκ λευκοῦ ἀτλαζίου. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ πίλου ἐζωγραφήθη ὅλον ὑπὸ σχεδιαστῶν τῆς εὐτραπέλου ἐφημερίδος Judge ἣν διευθύνει ὁ ἀπολέσας τὸ στοίχημα. Ἀνῆλθε δ' οὕτω ἡ ἀξία αὐτοῦ εἰς ἑκατὸν δολλάρια, ἤτοι ὑπὲρ τὰς πεντακοσίας δραχμάς. Ὁ υἱὸς τοῦ Χάρρισον ἐπιφυλάσσεται νὰ ἐγκαινίσῃ τὸ βαρύτιμον τοῦτο κάλυμμα τῆς κεφαλῆς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐν τῇ προεδρείᾳ ἐπισήμου ἐγκαθιδρύσεως τοῦ πατρός του.

— Ἡ ἐν Λονδίνῳ Ἀκαδημία τῶν Καλῶν Τεχνῶν κατ' αἴτησιν τῆς Ἑταιρίας πρὸς τήρησιν τῶν κυριακῶν ἀπηγόρευσε τὴν εἴσοδον εἰς τὴν πινακοθήκην αὐτῆς κατὰ τὰς κυριακάς. Διὰ τοῦ μέσου τούτου πᾶσαι αἱ ἐργατικαὶ τάξεις ἀποστεροῦνται καλλιτεχνικῆς ἀπολαύσεως, ἀλλὰ κερδαίνουσι τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς, πολυτιμοτέρας τῆς κοινῆς τέρψεως κατὰ τοὺς ἄγγλους θρησκομανεῖς.

— Πλῆθος ἀμερικανῶν ἑτοιμάζονται νὰ ταξειδεύσωσιν εἰς Εὐρώπην κατὰ τὸ προσεχὲς θέρος, ἰδίᾳ χάριν τῆς Παρισινῆς Ἐκθέσεως. Ἤδη 80,000 θέσεις εἶνε ἐκ τῶν προτέρων παρηγγελμέναι εἰς τὰς διαφόρους ἀτμοπλοϊκὰς ἑταιρίας.

— Νέα ὀρυχεῖα χρυσοῦ ἀνεκαλύφθησαν ἐν Σάντα Κλάρα νοτίῳ διαμερισματι τῆς Καλλιφορνίας. Ὡς ἐκ τούτου συνοικισμὸς ἐκ χιλιάδων ἀνθρώπων ἐγένετο ἐντὸς ὀλίγου περὶ τὴν νέαν ταύτην πηγὴν τοῦ πλούτου.

— Ὁ σουλτάνος τοῦ Μαρόκκου μικροῦ δεῖν ἀπέθανεν οἰκτρὸν θάνατον. Εἶχε μεταβῆ πρὸς ἐπίσκεψιν θηριοτροφείου, ὅτε λέων τις ἐξορμήσας ἐκ τοῦ κλωβοῦ ἐρρίφθη κατὰ τῆς μεγαλειότητός του. Ὁ σουλτάνος μόλις ἐσώθη, θῦμα δ' ἔπεσεν εἷς ἐκ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ κατασπαραχθεὶς ὑπὸ τοῦ θηρίου. Ἀλλ' ὁ ταλαίπωρος ἄναξ ἐκ τοῦ φόβου του ἠσθένησε.

— Ἡ κατάστασις τῆς ὑγιείας τοῦ ἐστεμμένου ἄγγλου ποιητοῦ λόρδου Τέννυσον εἶνε λίαν ἐπισφαλής. Ἡ ποδάγρα ἐξησθένησεν αὐτὸν καθ' ὑπερβολήν. Οἱ ἰατροὶ συμβουλεύουσιν ὅπως, ἅμα ὁ καιρὸς τραπῇ ἐπὶ τὸ θερεινότερον, μεταφέρωσι τὸν πάσχοντα εἰς Μαδέραν.

— Μετ' ἐξόχου ἐπιτυχίας καὶ ἐνώπιον πολυπληθοῦς καὶ ἐνθουσιῶντος ἀκροατηρίου παρεστάθη ἐν Πετρουπόλει ἡ περιλάλητος τριλογία τοῦ Βάγνερ: *Ὁ Δακτύλιος τοῦ Νιβλοῦγγεν.*

— Ἓν ἔτι δεῖγμα τῆς πρὸς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν πρόοδον τάσεως τῆς Ἰαπωνίας εἶνε καὶ ἡ ἀπό τινος ἀρξαμένη ἔκδοσις περιοδικοῦ ἐπιστημονικοῦ γερμανιστὶ ἐκδιδομένου ἐν Τόκιο καὶ συντασσομένου κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ ἰαπώνων λογίων, σκοπὸν δ' ἔχον τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μεταξὺ Γερμανίας καὶ Ἰαπωνίας πνευματικῆς ἐπικοινωνίας.

— Ὑπάρχουσιν ὑπουργοὶ πλούσιοι καὶ ὑπουργοὶ πτωχοὶ ἐν Οὐγγαρίᾳ—καὶ ἐν Ἑλλάδι. Τοῦ ἐσχάτως ἀποθανόντος οὐγγρου ὑπουργοῦ Αὐγούστου Τρεφόρτ ἡ περιουσία ἀπογραφεῖσα ἀνῆλθεν ἐν ὅλῳ εἰς τὸ ποσὸν 1200 φιορινίων ἤτοι ὀλιγώτερον τῶν 2 1/2 χιλιάδων δραχμῶν!

— Ἀγγλικόν τι πρακτορεῖον ἀγγελιῶν ἐζήτησε παρὰ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἐπὶ ἀποζημιώσει 80 χιλιάδων λιρῶν τὸ δικαίωμα τοῦ δημοσιεύειν ἀγγελίας

μικροσκοπικὰς ἐπὶ τοῦ ὄπισθεν μέρους τῶν γραμματοσήμων. Ἡ αἴτησις αὕτη ἀπερρίφθη.

— Ἄνευ ἀμφιβολίας, ἡ μᾶλλον πολύτεκνος οἰκογένεια τῆς ὑψηλίου εἶνε ἡ ἐν χωρίῳ τῆς Ἰόβας ἐν Β. Ἀμερικῇ ἐγκατεστημένη, ἥτις ἀποτελεῖται ἐκ πατρός, μητρὸς καὶ 23 τέκνων, ὧν τὰ 22 θήλεα! Τὸ πρεσβύτατον ἐκ τούτων εἶνε ἡλικίας 24 ἐτῶν. Ἦσαν δὲ ὅλα 24 πρὸ ἑνὸς ἔτους, ἀλλὰ τὸ ἓν ἀπέθανεν ἐκ διφθερίτιδος.

— Τοὺς συλλέκτας γραμματοσήμων ἐνδιαφέρει ἡ εἴδησις ὅτι κατὰ τὴν δευτέραν ἑξαμηνίαν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Οὐγγαρία ἐκδίδουσιν ὅλως νέα γραμματόσημα καὶ ταχυδρομικὰ δελτάρια. Τὰ νῦν ἐν χρήσει, ὡς ἐκ τούτου θὰ καταστῶσι σπανιώτερα ἐν τῷ μέλλοντι.

— Εἰς Βερολῖνον θὰ μεταβῇ ὅπως δώσῃ σειρὰν παραστάσεων κατὰ τὸν προσεχῆ μάϊον ἡ ἔξοχος ἐπὶ κάλλει καὶ τέχνῃ ἀμερικανὶς ἠθοποιὸς Μαίρη Ἄνδερσον ἀκολουθουμένη ὑπὸ θιάσου ἐξ 60 προσώπων. Ἡ Ἄνδερσον διατρίβει νῦν ἐν Ἀγγλίᾳ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΑΡΑΔΟΞΟΣ ΔΙΑΘΗΚΗ

Τὸ δικαστήριον πόλεώς τινος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐπασχολεῖ δίκη προελθοῦσα ἐκ παραδόξου διαθήκης τοῦ ἀμερικανοῦ πολίτου Ὀρατίου Ὀνδερδόγκ. Οὗτος ἀποθανὼν κατέλιπε τέσσαρα ἑκατομμύρια δολλάρια εἰς τοὺς κληρονόμους του ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους:

«Ἂν τις ἐκ τῶν κληρονόμων μου καταστῇ ὀκνηρός, μέθυσος, παίκτης, σοῦτιδανός, ἢ ἁπλῶς σπάταλος· ἂν τις ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου ἔτους μέχρι τοῦ πεντηκοστοῦ τῆς ἡλικίας του δὲν ἐξυπνᾷ, προγεύεται καὶ εἶνε ἕτοιμος εἰς ἐργασίαν πρὸ τῆς ἑνάτης πρωϊνῆς ὥρας καθ' ἑκάστην πλὴν τῶν κυριακῶν· ἂν τίς ποτε ἐγγίσῃ καπνὸν ὑπὸ οἱανδήποτε μορφήν· ἂν τις πίῃ οἱονδήποτε πνευματῶδες ποτόν· ἂν μεταβῇ εἰς ἱπποδρομίας· ἂν κυνηγήσῃ κατὰ κυριακήν· ἂν νυμφευθῇ πρὶν συμπληρώσῃ τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος κλπ.κλπ. χάνει πᾶν δικαίωμα ἐπὶ τῆς κληρονομίας.»

Ἴσως ἀντὶ ὅλων αὐτῶν τῶν τυραννικῶν διατάξεων ὁ μακαρίτης θὰ ἔκαμνε καλλίτερον ν' ἀποκληρώσῃ τοὺς συγγενεῖς του, πρὸς ἡσυχίαν των καὶ πρὸς ἡσυχίαν τῶν δικαστῶν.

ΤΙΜΩΡΙΑ ΚΑΗΤΗΡΟΣ ΕΝ ΣΙΑΜΗ

Οἱ Σιαμαῖοι ἔχουσι παράδοξον τρόπον τοῦ τιμωρεῖν τοὺς ἐγκληματοῦντας ἀστυνομικοὺς κλητῆρας ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἑξῆς ἐπεισόδιον ἐξ ἐντυπώσεων περιηγητοῦ:

Κατ' αὐτὰς παρὰ τὴν θύραν ἀστυνομικοῦ γραφείου εἶδον ἀστυνομικὸν κλητῆρα τὰς χεῖρας ἔχοντα δεδεμένας ὀπίσω καὶ φέροντα ἐπὶ τοῦ στήθους ἀνηρτημένην πινακίδα μὲ τὴν ἑξῆς σημείωσιν: «Ὀνομάζομαι Κούδδης καὶ εἶμαι ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχικλητῆρος Σίν. Χθὲς τὴν νύκτα ἔκλεψα ἓν ξίφος ἀνῆκον εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα καὶ συνελήφθην ἐπ' αὐτοφώρῳ φέρων αὐτὸ ἀνὰ χεῖρας. Σήμερον τιμωροῦμαι διὰ τὴν κακὴν αὐτὴν πρᾶξιν. Ὁ διευθυντὴς εἶνε καταθυμωμένος ἐναντίον μου καὶ λέγει ὅτι πρέπει νὰ τιμωρηθῶ, διότι ἔκαμα ἔγκλημα ἐγὼ ὁ φύλαξ τοῦ νόμου. Παρακαλῶ τοὺς διαβάτας νὰ μὲ κυττάξουν κατὰ πρόσωπον καὶ νὰ εἰποῦν ἐν εἰλικρινείᾳ ἂν μοῦ πρέπῃ νὰ μαστιγωθῶ. Κατὰ τὴν ἰδικήν μου γνώμην τὸ ἔγκλημά μου δὲν εἶνε βαρύ, διότι ἐδῶ ὅλος ὁ κόσμος κλέπτει εὐκαιρίας τυχούσης».

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τρόπος θεραπείας.

Ὁ Ἀγαθόπουλος ἔπασχε συχνὰ ἀπὸ λόξυγκα, εἶχεν ἀκούσῃ δὲ ὅτι τὸ πάθημα αὐτὸ θεραπεύεται εὐθύς, ἂν τρομάξῃ αἰφνιδίως ὁ πάσχων. Μίαν ἡμέραν, ἐνῷ κατετυραννεῖτο ὑπὸ τοῦ λόξυγκα, βάλλει κραυγήν:

— Γυναῖκα, μοῦκλεψαν τὸ ρολόγι μου!

Ἡ Ἀγαθοπουλίνα σπεύδει, τείνει τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ συζύγου τεταραγμένη καὶ λέγει ἡσύχως:

— Πῶς σοῦ τῶκλεψαν; ἐδῶ εἶνε τὸ ρολόγι!

Καὶ ὁ Ἀγαθόπουλος ἐν ἀπογνώσει:

— Μὲ ὑποχρέωσες καὶ σύ. Τὸ ἤξευρα πῶς δὲν μοῦ τῶκλεψαν, μὰ τῶκανα ἔτσι ψέμματα γιὰ νὰ τρομάξω καὶ νὰ μοῦ περάσῃ ὁ λόξυγκας!

Ὁ ἀριθμὸς δεκατρία.

— Τί τὰ θέλεις, ὅσῳ κι' ἂν δὲν εἶμαι προληπτικός, τὸν ἀριθμὸ δεκατρία τὸν ἔχω γι' ἀνάποδο.

— Καὶ γιατί;

— Νά, χθὲς βράδυ ἔφαγα δεκατρεῖς ντολμάδες καὶ σήμερα μοῦ πονεῖ τὸ στομάχι.

Μεταξὺ λωποδυτῶν.

— Πόσαις ἡμέραις ἔχεις νὰ κλέψῃς;

— Μιὰ ἑβδομάδα.

— Γιατί; μήπως θὰ γίνῃς καλόγερος;

— Ὄχι, θέλω νὰ διορισθῶ κλητήρας 's τὴν ἀστυνομία.

Προοίμιον ἐπιταφίου λόγου.

Τοιοῦτος ὁ ἀνθρώπινος βίος· τὴν ἑσπέραν κοιμᾶται τις ὑγιὴς καὶ τὴν πρωΐαν ἐξυπνᾷ . . . νεκρός.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΦΑΡΜΑΚΟΝ ΕΚ ΤΟΥ ΜΑΓΕΙΡΕΙΟΥ

Πολλάκις ἰσχυρὰν αἱμορραγίαν τῆς ῥινὸς ἢ ἄλλην προελθοῦσαν ἐκ κοπῆς ἀδυνατοῦμεν νὰ καταστείλωμεν διὰ ψυχροῦ ὕδατος καὶ ἄλλων προχείρων μέσων. Καὶ ὅμως τὸ ἄριστον πρὸς τοῦτο φάρμακον εὑρίσκεται ἐν τῷ μαγειρείῳ — εἶνε ὁ μαϊδανός. Ὀλίγα κλωνία μαϊδανοῦ κοπανισμένα τίθενται εἰς τοὺς ῥώθωνας ἢ ἐπὶ τῆς πληγῆς, καὶ ἡ αἱμορραγία μετ' οὐ πολὺ καταπαύει.

Ὁ μαϊδανὸς εἶνε τὸ δραστηριώτατον φάρμακον καὶ κατὰ τῶν κεντημάτων τῶν σφηκῶν καὶ τῶν μελισσῶν.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1889—1652